ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ

5

R5Q6V1

INDIAN SOCIOLOGISTS

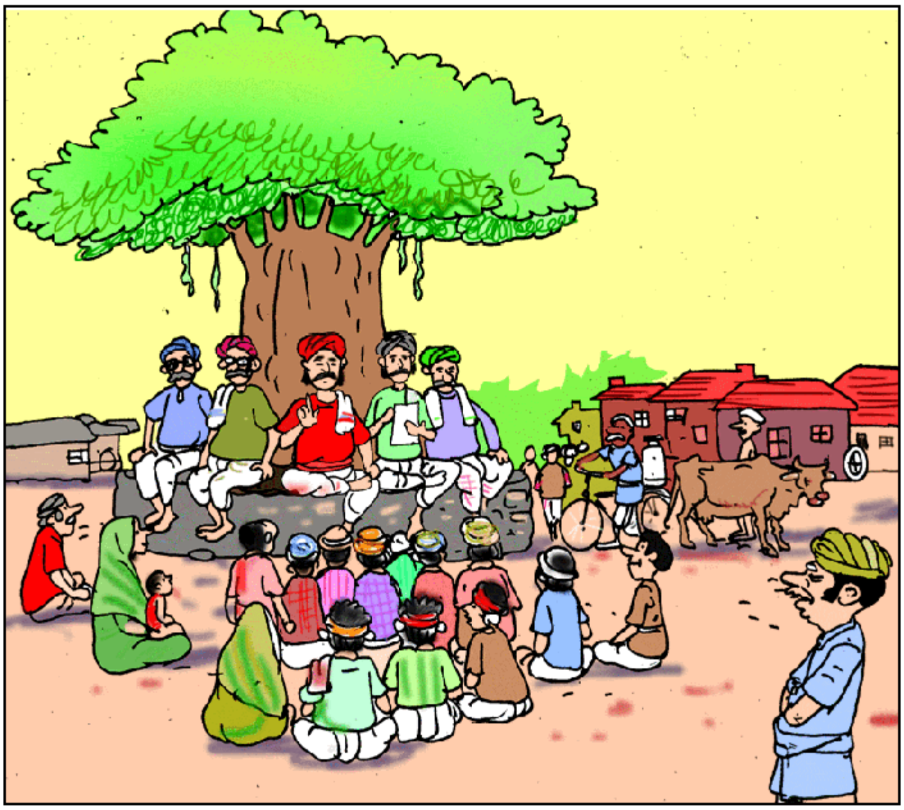

യൂറോപ്പിലെ സാഹചര്യങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രം യൗവനദശയിലാണ്. ഏതാണ്ട് ഒരു നൂറ്റാണ്ടു മുമ്പു മാത്രമാണ് സമൂഹശാസ്ത്രം ഒരു പാഠ്യവിഷയമായി ഇന്ത്യയിൽ ഉയർന്നുവരുന്നത്. പ്രാചീനകാലം മുതൽതന്നെ സമൂഹത്തെ സംബന്ധിച്ച ചിന്തകൾ ഇവിടെ നിലനിന്നിരുന്നു. എങ്കിലും ബ്രിട്ടിഷ് ഭരണാധികാരികളാണ് സമൂഹപഠനം ഒരു അക്കാദമികപരിശ്രമമായി പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതും വളർത്തിയെടുത്തതും.

1919-ൽ ബോംബെ സർവകലാശാലയിൽ സമൂഹശാസ്ത്രപഠനം ആരംഭിച്ചു. ഇതോടെ ഇന്ത്യയിൽ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് ഒരു പഠനവിഷയമെന്ന നിലയിൽ അംഗീകാരം ലഭിച്ചുതുടങ്ങി. തുടർന്ന് 1920-കളിൽ കൽക്കത്ത, ലഖ്നോ സർവകലാശാലകളിൽ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിലും നരവംശശാസ്ത്രത്തിലും പഠനവും ഗവേഷണവും ആരംഭിച്ചു. ഇന്ത്യയിലെ എല്ലാ പ്രധാന സർവകലാശാലകളിലും ഇന്ന് സമൂഹശാസ്ത്രം (Sociology), സമൂഹനരവംശ

ശാസ്ത്രം (Social Anthropology), നരവംശ ശാസ്ത്രം (Anthropology) എന്നിവയുടെ പഠനവകുപ്പുകളുണ്ട്. ആദ്യകാലത്ത് ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെരൂപം എങ്ങനെയായിരിക്കുമെന്ന് ഒരു നിശ്ചയവുമില്ലായിരുന്നു. അങ്ങനെയൊരു വിഷയം ഇന്ത്യയിൽ വേണമോയെന്നു തന്നെ സംശയം ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടു.

ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്ഥാപകരായ ചില വ്യക്തികളെ ഈ പാഠഭാഗത്തു നാം പരിചയപ്പെടുന്നു. ഇവർ സമൂഹശാസ്ത്രത്തെ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിലും അതിനെ ഇന്ത്യയുടെ ചരിത്ര-സാമൂഹിക സാഹചര്യങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുത്തുന്നതിലും പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ചു.

ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യങ്ങളുടെ അസാധാരണത്വം അവർക്കു മുന്നിൽ ചില ചോദ്യങ്ങളും ഉയർത്തുകയുണ്ടായി. 'ആധുനികത' (Modernity) യെ മനസ്സിലാക്കാനുള്ള ഒരു ശ്രമത്തിന്റെ ഭാഗമായാണ് പാശ്ചാത്യ സമൂഹശാസ്ത്രം ഉയർന്നുവന്നത്. എങ്കിൽ ഇന്ത്യയെപ്പോലുള്ളൊരു രാജ്യത്ത് സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ പങ്ക് എന്തായിരിക്കും? ഇന്ത്യൻ ആധുനികതയ്ക്ക് ഒരു പ്രധാന വ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നു. കൊളോണിയൽ അധിനിവേശവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ടാണ് ഇന്ത്യയിൽ ആധുനികത കടന്നുവന്നത് എന്നതാണ് ആ വ്യത്യാസം.

രണ്ടാമതായി, യൂറോപ്യൻ സമൂഹത്തിൽ ആദിമസമൂഹങ്ങൾ ഉണർത്തിയ ജിജ്ഞാസയാണ് സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രം ഉയർന്നുവരാനുള്ള കാരണം. എങ്കിൽ, ഇന്ത്യയിൽ അതിന്റെ പങ്ക് എന്തായിരിക്കും? ഇന്ത്യ പ്രാചീനവും പുരോഗതി പ്രാപിച്ചതുമായ ഒരു സംസ്കാരമായിരുന്നു എന്നതിനൊപ്പം ആദിമസമൂഹങ്ങളും ഇന്ത്യയിൽ നിലനിന്നിരുന്നു.

വികസനാസൂത്രിതവും ജനാധിപത്യത്തിൽ അധിഷ്ഠിതവുമായി രൂപീകരിക്കാൻ പോകുന്ന പരമാധികാര സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിൽ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് ഉപയോഗപ്രദമായ എന്തു പങ്കാണ് നിർവഹിക്കാനുള്ളത്?

ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് വഴിതെളിച്ചവർക്ക് ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം കണ്ടെത്തേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് മാത്രമല്ല, അവർക്ക് പുതിയ ചോദ്യങ്ങൾ ഉയർത്തേണ്ടത് അനിവാര്യവുമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. സമൂഹശാസ്ത്രത്തെ ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ പ്രവൃത്തിപഥത്തിൽ കൊണ്ടുവരുക എന്നതുമാത്രമായിരുന്നു അതിനൊരു പോംവഴി. ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ഇന്ത്യക്കാർ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞരും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞരുമായത് തികച്ചും യാദൃച്ഛികമായാണ്. ഇന്ത്യയിലെ ആദ്യകാല സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ പ്രമുഖനായിരുന്ന എൽ.കെ. അനന്തകൃഷ്ണ അയ്യരുടെ ജീവിതം ഉദാഹരണമായെടുക്കാം.

എൽ.കെ. അനന്തകൃഷ്ണ അയ്യർ
(1861–1937)

എൽ. കെ. അനന്തകൃഷ്ണ അയ്യർ തന്റെ തൊഴിൽജീവിതമാരംഭിച്ചത് ഗുമസ്തനായാണ്. തുടർന്ന് കൊച്ചിരാജ്യത്ത് സ്കൂൾ അധ്യാപകനായും പിന്നീട് കോളേജ് അധ്യാപകനായും അദ്ദേഹം ജോലി ചെയ്തു. 1902–ൽ കൊച്ചിരാജ്യത്തെ ദിവാൻ ആ പ്രദേശത്തെ വംശപഠനസർവേ (Ethnographic Survey) നടത്തുന്നതിൽ സഹായിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തോട് ആവശ്യപ്പെട്ടു. പ്രതിഫലം പറ്റാതെ അനന്തകൃഷ്ണയ്യർ ഈ ജോലി ഏറ്റെടുത്തു. സമാനമായ സേവനം ബ്രിട്ടീഷ് ഗവൺമെന്റ് മറ്റു പലയിടങ്ങളിലേക്കും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടു. പ്രവൃത്തിദിവസങ്ങളിൽ എറണാകുളം മഹാരാജാസ് കോളേജിലെ അധ്യാപകനായും വാരാന്ത്യങ്ങളിൽ വംശശാസ്ത്ര സർവേയുടെ

സൂപ്രണ്ടായും അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനത്തെ ബ്രിട്ടിഷ് നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞരും അക്കാലത്തെ ഭരണാധികാരികളും അഭിനന്ദിച്ചു. മൈസൂർ രാജ്യത്ത് അത്തരത്തിലുള്ളൊരു സർവേ നടത്തുന്നതിൽ സഹായിക്കാനും അദ്ദേഹം ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു.

ഒരുപക്ഷേ സ്വയംപഠിച്ച് നരവംശശാസ്ത്രത്തിൽ ദേശീയവും അന്തർദേശീയവുമായ അംഗീകാരം നേടിയെടുത്ത ആദ്യത്തെ അക്കാദമികപ്രവർത്തകനും പണ്ഡിതനുമാണ് അനന്തകൃഷ്ണ അയ്യർ. മദ്രാസ് സർവകലാശാലയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവനം ലഭ്യമാക്കി. കൽക്കത്ത സർവകലാശാലയിൽ റീഡറായി നിയമിക്കപ്പെട്ട അദ്ദേഹം ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യത്തെ ബിരുദാനന്തരബിരുദ നരവംശശാസ്ത്ര വകുപ്പ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുകയും ചെയ്തു. 1917 മുതൽ 1932 വരെ അദ്ദേഹം കൽക്കത്ത സർവകലാശാലയിൽ തുടർന്നു. ഔപചാരികമായി നരവംശശാസ്ത്രത്തിൽ യോഗ്യതകളൊന്നും നേടിയിട്ടില്ലായിരുന്നെങ്കിലും ഇന്ത്യൻ ശാസ്ത്ര കോൺഗ്രസ്സിന്റെ വംശപഠന (Ethnology) വിഭാഗത്തിൽ അനന്തകൃഷ്ണ അയ്യർ അധ്യക്ഷനായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. യൂറോപ്യൻ സർവകലാശാലകളിൽ പ്രഭാഷണപര്യടനം നടത്തുന്നതിനിടെ ജർമൻ സർവകലാശാല ഡോക്ടറേറ്റ് നൽകി അദ്ദേഹത്തെ ആദരിക്കുകയുണ്ടായി. കൊച്ചിരാജ്യത്തിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് റാവു ബഹദൂർ, ദിവാൻ ബഹദൂർ എന്നീ പട്ടങ്ങൾ ലഭിച്ചു.

ശരത്ചന്ദ്ര റായ് (1871-1942)

ഇന്ത്യൻ നരവംശശാസ്ത്രത്തിന്റെ മുൻഗാമികളിൽ ഒരാളായ ശരത്ചന്ദ്ര റായ് യാദൃച്ഛികമായി നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞനായി (accidental anthropologist) തീർന്ന അഭിഭാഷകനാണ്. കൽക്കത്തയിലെ റിപ്പൻ കോളേജിൽനിന്ന് നിയമബിരുദമെടുക്കുന്നതിനു മുമ്പ് റായ് ഇംഗ്ലീഷിൽ ബിരുദവും ബിരുദാനന്തരബിരുദവും നേടി. നിയമപരിശീലനം തുടങ്ങിയ ഉടനെ റാഞ്ചിയിലെ ഒരു ക്രൈസ്തവ മിഷനറി സ്കൂളിൽ ഇംഗ്ലീഷ് അധ്യാപകനായി ജോലിചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. 1898-ൽ എടുത്ത ഈ തീരുമാനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഒരു വഴിത്തിരിവായി. തുടർന്ന് 44 വർഷം അദ്ദേഹം റാഞ്ചിയിൽത്തന്നെ താമസിച്ചു. ഇതിനിടെ അദ്ദേഹം സ്കൂൾ അധ്യാപകന്റെ ജോലി ഉപേക്ഷിച്ച് റാഞ്ചിയിലെ കോടതിയിൽ നിയമപരിശീലനം തുടങ്ങി. നരവംശശാസ്ത്ര വിഷയങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന് താൽപ്പര്യം ജനിച്ചത് അക്കാലത്താണ്. നാഗ്പൂർ പ്രദേശത്തെ (ഇപ്പോഴത്തെ ഝാർഖണ്ഡ്) ആദിവാസിജനതകളുടെ സാമൂഹികാവസ്ഥയെക്കുറിച്ചും സംസ്കാരത്തെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയും അതിൽ ആധികാരികത നേടുകയും ചെയ്തു. താമസിയാതെ കോടതിയിലെ ഔദ്യോഗിക വ്യാഖ്യാതാവായി (Official Interpreter) അദ്ദേഹം നിയമിക്കപ്പെട്ടു.

ശരത്ചന്ദ്ര റായിക്ക് ഗോത്രസമൂഹങ്ങളുടെ പഠനങ്ങളിൽ താൽപ്പര്യം ജനിച്ചത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊഴിലിന്റെ ഉപോൽപ്പന്നമായിട്ടാണ്. ഗോത്രസമൂഹങ്ങളുടെ ആചാരങ്ങളും നിയമങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന് കോടതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കണമായിരുന്നു. ഗോത്രസമുദായങ്ങൾക്കിടയിൽ വ്യാപകമായി സഞ്ചരിച്ച് അവർക്കിടയിൽ ഫീൽഡ്‌വർക്ക് (Field Work) നടത്തിയാണ് അദ്ദേഹം ഇതിനായുള്ള വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ചത്. ഇതെല്ലാം പ്രതിഫലേച്ഛയില്ലാത്ത, ജ്ഞാനനിർമിതിക്കുവേണ്ടി മാത്രമുള്ള (Amateur) പഠനങ്ങളായിരുന്നു. വിശദാംശങ്ങളിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണവും ചുറുചുറുക്കും വിലയേറിയ ഏകവിഷയക പ്രബന്ധങ്ങളും (Monograph) ഗവേഷണലേഖനങ്ങളും രചിക്കാൻ സഹായിച്ചു. ഔദ്യോഗികജീവിതകാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹം നൂറിലധികം ലേഖനങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലെയും ബ്രിട്ടനിലെയും അക്കാദമികജേണലുകളിൽ പ്രസിദ്ധീ

കരിച്ചു. കൂടാതെ ഒറാവോൻ, മുണ്ട, ഖരിയ എന്നീ ഗോത്രസമൂഹങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം വിഖ്യാതമായ ഏകവിഷയക പ്രബന്ധങ്ങൾ രചിച്ചു. താമസിയാതെ ഇന്ത്യയിലെയും ബ്രിട്ടനിലെയും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞർക്കിടയിൽ റായി പ്രസിദ്ധനായിത്തീർന്നു. 1922–ൽ 'മാൻ ഇൻ ഇന്ത്യ' (Man In India) എന്ന ജേണൽ അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചു. പ്രസിദ്ധീകരണം ഇപ്പോഴും തുടരുന്ന ഈ ജേണൽ ഇന്ത്യയിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള ആദ്യത്തേതാണ്.

അനന്തകൃഷ്ണ അയ്യരും ശരത്ചന്ദ്ര റായിയും ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ യഥാർഥ വഴികാട്ടികളാണ്. ഇങ്ങനെയൊരു വിജ്ഞാനശാഖ ഇന്ത്യയിൽ നിലവിൽവന്നിട്ടില്ലാത്ത, ഒരു സ്ഥാപനവും അത്തരം പഠനങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ ഇല്ലാത്ത ഒരു കാലത്ത് ഇവർ ഈ മേഖലയിൽ പഠനങ്ങളാരംഭിച്ചു.

അയ്യരും റായിയും ജനിച്ചതും ജീവിച്ചതും മരിച്ചതും ബ്രിട്ടിഷ് ഭരണകാലത്തെ ഇന്ത്യയിലാണ്. എന്നാൽ അവർക്കുശേഷം വന്ന പ്രമുഖരായ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ കൊളോണിയൽ കാലഘട്ടത്തിലാണ് ജനിച്ചതെങ്കിലും സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചവരാണ്.

ജി.എസ്.ഘുരെ, ഡി.പി. മുഖർജി, എ.ആർ. ദേശായി, എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ് എന്നിവരാണ് ഇന്ത്യയിലെ പ്രമുഖ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ. ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് ജന്മമേകിയ ഔദ്യോഗിക സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു രൂപം നൽകുന്നതിൽ അവർ പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുകയുണ്ടായി. സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ പാശ്ചാത്യപാരമ്പര്യങ്ങൾ അവരെ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. ജി.എസ്. ഘുരെയും ഡി.പി. മുഖർജിയും 1890 കളിൽ ജനിച്ചു. എ.ആർ. ദേശായിയും എം.എൻ. ശ്രീനിവാസും അവരേക്കാൾ 15 വയസ്സിന് ഇളയവരാണ്. എന്നാൽ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രം ഏതു രൂപം കൈക്കൊള്ളണം എന്ന് മുൻഗാമികൾ ഉയർത്തിയ ചോദ്യത്തിന് ചില ഉത്തരങ്ങൾ നൽകാൻ അവർക്കു കഴിഞ്ഞു.

ജി.എസ്. ഘുരെ (1893–1983) (G.S.Ghrurye)

ഗോവിന്ദ് സദാശിവ് ഘുരെ 1893 ഡിസംബർ 12–ന് പശ്ചിമ ഇന്ത്യയിലെ മാൽവനിലെ കൊങ്കൺ തീരദേശത്തു ജനിച്ചു. ഒരിക്കൽ ലാഭകരമായിരുന്ന കുടുംബത്തിന്റെ കച്ചവടം പിന്നീടു തകർന്നു.

1916: എൽഫിസ്റ്റൺ കോളേജിൽ (ബോംബെ) ബി.എ. സംസ്കൃതത്തിന് ചേർന്നു.

1916: സംസ്കൃതം ബി.എ. ഹോണേഴ്സ് പാസായി (ബോംബെ)

1918: എം.എ. ബിരുദം സംസ്കൃതത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലും

1919: ബോംബെ സർവകലാശാലയിൽനിന്നു സ്കോളർഷിപ്പോടുകൂടി സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ (Sociology) ഉപരിപഠനത്തിന് പുറംരാജ്യത്തേക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. ലണ്ടൻ സ്കൂൾ ഓഫ് ഇക്കണോമിക്സിൽ എൽ. ടി. ഹോബ് ഹൗസിന്റെ (L.T. Hobhouse) കീഴിലും പിന്നീട് ഡബ്ല്യു. എച്ച്.ആർ. റിവേഴ്സിന്റെ (W.H.R. Rivers) കീഴിൽ കാംബ്രിഡ്ജിലും പഠനം തുടർന്നു.

1923: റിവേഴ്സിന്റെ പെട്ടെന്നുള്ള മരണത്തിനുശേഷം എ.സി. ഹാഡന്റെ കീഴിൽ പിഎച്ച്ഡി. പ്രബന്ധം അവതരിപ്പിച്ചു. 'ജാതിയും വർഗവും ഇന്ത്യയിൽ' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.

1924: ബോംബെ സർവകലാശാലയിൽ സമൂഹശാസ്ത്രവിഭാഗത്തിൽ റീഡറും തലവനുമായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ഈ സ്ഥാനത്ത് 35 വർഷം അദ്ദേഹം തുടർന്നു.

1936:	ബോംബെ സർവകലാശാല സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ ജി.ആർ. പ്രദാനിന് (G.R. Pradhan) അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീഴിൽ ആദ്യത്തെ പിഎച്ച്.ഡി. നൽകപ്പെട്ടു. ഇത് ഇന്ത്യൻ സർവകലാശാലകളിൽ ആദ്യത്തേത് ആയിരുന്നു.
1945:	എം.എ. ബിരുദം പരിഷ്കരിച്ച് പൂർണരൂപത്തിൽ കോഴ്സ് ആരംഭിച്ചു.
1951:	ഇന്ത്യൻ സോഷ്യോളജിക്കൽ സൊസൈറ്റി രൂപീകരിക്കുകയും അതിന്റെ ആദ്യത്തെ പ്രസിഡന്റാവുകയും ചെയ്തു.
1952:	'സോഷ്യോളജിക്കൽ ബുള്ളറ്റിൻ' എന്ന ഇന്ത്യൻ സോഷ്യോളജിക്കൽ സൊസൈറ്റിയുടെ ആദ്യത്തെ ജേണൽ പുറത്തിറക്കി.
1959:	സർവകലാശാലയിൽനിന്നു വിരമിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 30 ഓളം പുസ്തകങ്ങളിൽ 17 എണ്ണം ഈ കാലയളവിലാണ് രചിക്കപ്പെട്ടത്.
1983:	തൊണ്ണൂറാംവയസ്സിൽ അന്തരിച്ചു.

ഇന്ത്യയിലെ സ്ഥാപനവൽകൃത (Institutionalised) സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവാണ് ജി.എസ്. ഘുരെ. അദ്ദേഹം ബോംബെ സർവകലാശാലയിലെ ബിരുദാനന്തരബിരുദ പഠനവകുപ്പിന്റെ ആദ്യ മേധാവിയാണ്. വകുപ്പുമേധാവിയായി മുപ്പത്തിയഞ്ചു വർഷത്തോളം അദ്ദേഹം സേവനമനുഷ്ഠിക്കുകയുണ്ടായി. ധാരാളം ഗവേഷകപണ്ഡിതരുടെ മാർഗദർശിയായി അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹമാണ് ഇന്ത്യൻ സോഷ്യോളജിക്കൽ സൊസൈറ്റിയുടെയും (Indian Sociological Society) അതിന്റെ ജേണലായ 'സോഷ്യോളജിക്കൽ ബുള്ളറ്റിനി'ന്റെയും സ്ഥാപകൻ. ഘുരെയുടെ രചനകൾ സമ്പന്നവും വിപുലവും പരപ്പേറിയതുമാണ്. സർവകലാശാലകളിൽ നിന്നു സാമ്പത്തികവും അക്കാദമികവുമായ പിന്തുണ വളരെക്കുറച്ചു മാത്രം ലഭിച്ചിരുന്ന കാലഘട്ടത്തിൽ സമൂഹശാസ്ത്രത്തെ ഒരു ഇന്ത്യൻ വിജ്ഞാനശാഖയാക്കി വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ചു. ഒരേ സ്ഥാപനത്തിനുള്ളിൽ അധ്യാപനത്തെയും ഗവേഷണത്തെയും സജീവമായി ഒന്നിപ്പിക്കുകയും സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രത്തെയും സമൂഹശാസ്ത്രത്തെയും ലയിപ്പിച്ച് ഒരു മിശ്രവിജ്ഞാനശാഖയാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്യുക എന്നത് ഘുരെയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ബോംബെ സർവകലാശാല വിജയകരമായി നടപ്പിലാക്കി. ഇത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികൾ പിൽക്കാലത്ത് ആവേശത്തോടെ തുടർന്നു കൊണ്ടുപോകുകയുണ്ടായി.

ജാതി (Caste), വംശം (race) എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള രചനകളുടെ പേരിലാണ് ഘുരെ മുഖ്യമായും അറിയപ്പെട്ടത്. എങ്കിലും ഗോത്രങ്ങൾ, ബന്ധുത്വം, കുടുംബം, വിവാഹം, സംസ്കാരം, നാഗരികത, നഗരങ്ങളുടെ ചരിത്രപരമായ പങ്ക്, മതം, സംഘർഷത്തിന്റെയും സമന്വയത്തിന്റെയും സമൂഹശാസ്ത്രം എന്നീ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചെല്ലാം അദ്ദേഹം ഏറെ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

പ്രസരണവാദം (Diffusionism), ഹിന്ദുമതത്തെക്കുറിച്ചും ചിന്തയെക്കുറിച്ചും ഓറിയന്റലിസ്റ്റുകൾ നിർമിച്ച വിജ്ഞാനം, ദേശീയത, ഹിന്ദുസ്വത്വത്തിന്റെ സാംസ്കാരികവശങ്ങൾ എന്നിവ ജി.എസ്. ഘുരെയെ സ്വാധീനിച്ച ധൈഷണികവും പ്രസക്തവുമായ ആശയങ്ങളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവയാണ്.

ഗോത്രസംസ്കാരങ്ങളെ, അഥവാ 'പ്രാക്തന' (Aboriginal) സംസ്കാരങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രധാനപ്പെട്ട ചില പഠനങ്ങൾ ഘുരെ നടത്തി. ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകളും വെരിയർ എൽവിനുമായുള്ള (Verrier Elwin) സംവാദവും അദ്ദേഹത്തെ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിനു പുറത്തും അക്കാദമികലോകത്തും പ്രസിദ്ധനാക്കിത്തീർത്തു.

1930-കളിലും 40-കളിലും ഇന്ത്യയിൽ ഗോത്രസമൂഹങ്ങൾക്കുള്ള സ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ചും രാഷ്ട്രം എങ്ങനെ ഗോത്രസമൂഹങ്ങളെ സമീപിക്കണം എന്നതിനെക്കുറിച്ചും ധാരാളം തർക്കങ്ങളും ചർച്ചകളും നടക്കുകയുണ്ടായി. ഇന്ത്യയിലെ ഗോത്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങളിൽ ബ്രിട്ടിഷ് ഭരണാധികാരികളും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞരും പ്രത്യേക താൽപ്പര്യമെടുത്തിരുന്നു. ഇതിൽ പ്രധാനിയാണ് വെരിയർ എൽവിൻ. ഇന്ത്യയിൽ ഒരു ക്രൈസ്തവ മിഷനറിയായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന എൽവിൻ ഗോത്രസംസ്കാരങ്ങളെക്കുറിച്ച് ധാരാളം പഠനങ്ങൾ നടത്തി. ഇന്ത്യയിലെ ഗോത്രവർഗക്കാർ ഹിന്ദുമതത്തിൽനിന്ന് വ്യത്യസ്തമായൊരു സംസ്കാരമുള്ള പ്രാക്തനജനതയാണെന്ന് എൽവിനും കൂട്ടരും കണ്ടെത്തി. നിഷ്കളങ്കരും ലളിതജീവിതം നയിക്കുന്നവരുമായ ഗോത്രവർഗക്കാരെ ഹൈന്ദവർ സാംസ്കാരികമായി തരംതാഴ്ത്തുമെന്ന് അവർ കണ്ടെത്തി. ഗോത്രജനത ചൂഷണത്തിനു വിധേയമായി സാംസ്കാരിക അധഃപതനത്തിന് ഇടയാവുകയുണ്ടായി എന്നും അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ഗോത്രജനതയെ മുഖ്യധാരാ ഹിന്ദുമതത്തിലേക്ക് ചേർക്കാനുള്ള സമ്മർദങ്ങളും നടക്കുന്നുണ്ടെന്ന് അവർ വിലയിരുത്തി. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ഗോത്രവർഗത്തനിമ സംരക്ഷിക്കാനും അവരുടെ ജീവിതരീതികളും സംസ്കാരവും നിലനിർത്താനുമുള്ള ചുമതല രാഷ്ട്രത്തിനുണ്ടെന്ന് അവർ വാദിച്ചു.

ദേശീയവാദികളായ ഇന്ത്യക്കാർ ബ്രിട്ടിഷ് ഭരണകർത്താക്കളുടെയും നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞരുടെയും ഈ വാദഗതികളെ ശക്തമായെതിർത്തു. ഇന്ത്യയുടെ ഐക്യത്തെക്കുറിച്ചും ഇന്ത്യൻ സമൂഹത്തെയും സംസ്കാരത്തെയും നവീകരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചും അവർക്കു ബോധമുണ്ടായിരുന്നു. ഗോത്രസംസ്കാരത്തെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ വഴിതെറ്റിയെന്നും പ്രാക്തനജനതയെ കേവലം 'പ്രാകൃതസംസ്കാരത്തിന്റെ' കാഴ്ചബംഗ്ലാവുകളാക്കി മാറ്റിത്തീർക്കുകയാണ് ചെയ്തതെന്നും അവർ കുറ്റപ്പെടുത്തി. ഹിന്ദുമതത്തിൽ ത്തന്നെ ധാരാളം പിന്നാക്കാവസ്ഥയുള്ളത് പരിഷ്കരിക്കപ്പെടേണ്ടവയാണെന്നും ഗോത്രവർഗങ്ങൾക്കും വികസനം ആവശ്യമാണെന്നും ദേശീയവാദികളായ ഇന്ത്യക്കാർ വാദിച്ചു. ദേശീയവാദവീക്ഷണത്തിന്റെ ഏറ്റവും അറിയപ്പെടുന്ന വക്താവായിരുന്നു ഘുരെ.

ഒരു വ്യത്യസ്ത സാംസ്കാരികവിഭാഗമായി ഇന്ത്യൻ ഗോത്രവർഗക്കാരെ ചിത്രീകരിക്കരുതെന്നും അവരെ 'പിന്നാക്കഹിന്ദുക്കളായി' കാണണമെന്നും ഘുരെ വാദിച്ചു. ഈ വാദം വളരെയേറെ എതിർപ്പുകൾ വിളിച്ചുവരുത്തുകയുണ്ടായി.

ഗോത്രവർഗങ്ങൾ വളരെ കാലമായി ഹിന്ദുമതവുമായി നിരന്തര സമ്പർക്കങ്ങൾ വച്ചുപുലർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് തെളിവുകൾ സഹിതം ഘുരെ സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ഇതിലൂടെ ഇന്ത്യയിലെ പ്രാകൃതസമുദായങ്ങൾ എക്കാലത്തും ഒറ്റപ്പെട്ടവരായിരുന്നു എന്ന ക്ലാസിക്കൽ നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ വാദഗതിയെ അദ്ദേഹം എതിർത്തു.

ഇന്ത്യയിലെ ഗോത്രവർഗക്കാർ ഒറ്റപ്പെട്ട സമൂഹങ്ങളായിരുന്നില്ലെന്നും അവർക്ക് ഹിന്ദുമതവുമായി നിരന്തര സമ്പർക്കമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുമുള്ള ഘുരെയുടെ വാദത്തെ ആരും എതിർത്തിരുന്നില്ലെങ്കിലും മുഖ്യധാരാ സംസ്കാരത്തിന്റെ സ്വാധീനത്തെ വിലയിരുത്തുന്നതിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ കാണാമായിരുന്നു. മുഖ്യധാരാസംസ്കാരത്തിലേക്കുള്ള സ്വാംശീകരണം (Assimilation) ഗോത്രവർഗക്കാരെ കടുത്ത ചൂഷണത്തിലേക്കു നയിക്കുമെന്നും അവരുടെ തനതു സംസ്കാരങ്ങൾ തിരോഭവിക്കുന്നതിന് അതു കാരണമാകുമെന്നും സംരക്ഷണവാദികൾ (Protectionists) വിശ്വസിച്ചു. ഘുരെയും ദേശീയവാദികളും ഈ അഭിപ്രായത്തോടു വിയോജിച്ചു. ഈ ദുഷ്ഫലങ്ങൾ ഗോത്രവർഗക്കാരെ

മാത്രം ബാധിക്കുന്നതല്ലെന്ന് അവർ വാദിച്ചു. ഇന്ത്യൻ സമൂഹത്തിലെ എല്ലാ പിന്നാക്ക - കീഴാള വിഭാഗങ്ങൾക്കും ഇവ ബാധകമാണെന്ന് അവർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. വികസനത്തിലേക്കുള്ള പാതയിലെ ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പറ്റാത്ത തടസ്സങ്ങളായാണ് അവർ ഈ ദുഷ്ഫലങ്ങളെ കണ്ടത്.

ഗോത്രവർഗസമുദായ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ അവരുടെ രാഷ്ട്രീയ-സാംസ്കാരികത്തനിമ നിലനിർത്താൻ മുമ്പോട്ടു വന്നതിന്റെ നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ നമ്മുടെ മുന്നിലുണ്ട്. വികസനത്തിന്റെ പേരിൽ ഉയർന്നു വന്ന വലിയ ഡാമുകളുടെയും ഖനികളുടെയും ഫാക്ടറികളുടെയും പേരിൽ ആദിവാസികൾ നിർബന്ധപൂർവം നേരിടേണ്ടിവന്ന ആനുപാതികമല്ലാത്ത ക്ലേശങ്ങളും ഭാരങ്ങളും ദുരിതങ്ങളും നമ്മൾ കണ്ടതാണ്. ഇത്തരത്തിൽ നിങ്ങളുടെ ചുറ്റുപാടുമുള്ള സംഘർഷങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക. അവയ്ക്കുള്ളിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്യുക. പ്രശ്നപരിഹാരത്തിന് നിങ്ങൾക്കും നിങ്ങളുടെ സഹപാഠികൾക്കുമുള്ള നിർദേശങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണെന്ന് എഴുതുക.

ജാതി, വംശം എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള ഘുരെയുടെ കാഴ്ചപ്പാട് (Ghurye on Caste and Race)

അക്കാദമികലോകത്ത് ഘുരെയ്ക്ക് കീർത്തി നേടിക്കൊടുത്ത പഠനഗ്രന്ഥമാണ് 'ഇന്ത്യയിലെ ജാതിയും വംശവും' (Caste and Race in India). കാംബ്രിഡ്ജ് സർവകലാശാലയിൽ സമർപ്പിച്ച ഗവേഷകപ്രബന്ധമായിരുന്നു അത്. അക്കാലത്ത് ഇന്ത്യൻ നരവംശശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഉത്കണ്ഠകളായിരുന്ന ജാതി, വംശം എന്നിവയെ പഠനവിധേയമാക്കിയതു കൊണ്ടാണ് ഘുരെയുടെ കൃതി ശ്രദ്ധ പിടിച്ചുപറ്റിയത്.

ജി.എസ്. ഘുരെ ഈ പുസ്തകത്തിലൂടെ ജാതിയും വംശവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട സിദ്ധാന്തങ്ങളെയെല്ലാം വിമർശിച്ചു.

ശാരീരികസവിശേഷതകളായ തലയോട്ടിയുടെ ചുറ്റളവ്, മൂക്കിന്റെ നീളം, തലയോടിന്റെ വലുപ്പം, അല്ലെങ്കിൽ തലച്ചോർ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന തലയോട്ടിയുടെ ഭാഗം എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മനുഷ്യരെ വ്യത്യസ്ത വർഗങ്ങളായി വേർതിരിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന പ്രബലമായൊരു കാഴ്ചപ്പാട് (Dominant view) റിസ്‌ലിയും (Herbert Risley) കൂട്ടരും വച്ചുപുലർത്തി. ജാതിയും വംശവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെപ്പറ്റി അക്കാലത്തു നിലനിന്നിരുന്ന വിശ്വാസത്തെ സഹായിക്കുന്നതായിരുന്നു ഇത്. നരവംശശാസ്ത്രവിഷയങ്ങളിൽ വലിയ താൽപ്പര്യമുണ്ടായിരുന്ന ബ്രിട്ടിഷ് കൊളോണിയൻ ഉദ്യോഗസ്ഥനായ ഹെർബർട്ട് റിസ്‌ലിയാണ് (Herbert Risely) ഈ പ്രബല വീക്ഷണത്തിന്റെ മുഖ്യവക്താവ്.

വംശങ്ങളുടെ പരിണാമത്തെക്കുറിച്ചു പഠിക്കാൻ ഏറ്റവും ഉചിതമായ പരീക്ഷണശാല ഇന്ത്യയാണെന്ന് റിസ്‌ലിയും കൂട്ടരും വിശ്വസിച്ചു. കാരണം, വ്യത്യസ്ത വിഭാഗങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള മിശ്രവിവാഹം ഇന്ത്യയിലെ ജാതിവ്യവസ്ഥ കർശനമായി വിലക്കിയിരുന്നു. ജാതിയുടെ (Caste) ഉത്ഭവം വംശത്തിൽ (Race) നിന്നാണെന്ന് റിസ്‌ലി വാദിച്ചു. വിവിധ ജാതിവിഭാഗങ്ങൾ വ്യത്യസ്ത വംശങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരാണെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. റിസ്‌ലിയുടെ വീക്ഷണത്തിൽ, ഉയർന്നവരെന്നു പറയപ്പെടുന്ന ജാതിക്കാർ ഇന്തോ-ആര്യൻ വംശീയ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടവരാണ്. അതേസമയം താഴ്ന്നവരെന്നു വിളിക്കപ്പെട്ട ജാതിക്കാർ അനാര്യന്മാരായ തദ്ദേശീയരോ മംഗലോയ്ഡുകളോ, അല്ലെങ്കിൽ മറ്റു വംശീയവിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരോ ആയിരിക്കും. വിവിധ വിഭാഗങ്ങളുടെ ശാരീരിക സവിശേഷതകളിലുള്ള (മൂക്കിന്റെ നീളം, തലയോട്ടിയുടെ വലുപ്പം തുടങ്ങിയവ) വ്യത്യാസങ്ങൾ കാണിക്കുന്നത് ഇന്ത്യ

യിലെ യഥാർഥ ആദിമനിവാസികൾ കീഴാളജാതികളിൽപ്പെട്ടവരായിരുന്നുവെന്നാണ്. എവിടെനിന്നോ വന്ന് ഇന്ത്യയിൽ സ്ഥിരതാമസമാക്കിയ ആര്യർ (Aryans) അവരെ കീഴ്പ്പെടുത്തുകയായിരുന്നുവെന്ന് റിസ്‌ലിയും കൂട്ടരും നിരീക്ഷിച്ചു.

ജി.എസ്. ഘുരെ റിസ്‌ലിയുടെ വാദത്തെ അടിസ്ഥാനപരമായി എതിർത്തിരുന്നില്ലെങ്കിലും അവ പൂർണമായും ശരിയല്ലെന്നു വിശ്വസിച്ചു. ആര്യരാണ് ഉന്നത ജാതിക്കാർ എന്നും താണജാതിക്കാർ അനാര്യരാണെന്നുമുള്ള റിസ്‌ലിയുടെ സിദ്ധാന്തം വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ മാത്രമേ സത്യമാകുന്നുള്ളുവെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ഇന്ത്യയിലെ മറ്റു ഭാഗങ്ങളിൽ സംഘങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ അത്ര വലുതായിരുന്നില്ല. സിന്ധു- ഗംഗാ സമതലമൊഴികെയുള്ള ഇന്ത്യയുടെ മിക്ക ഭാഗങ്ങളിലും വ്യത്യസ്ത വംശീയവിഭാഗങ്ങൾ കാലങ്ങളായി ഇടകലർന്നു ജീവിച്ചുപോന്നിരുന്നതിനാൽ അവർക്കിടയിൽ 'വംശവിശുദ്ധി' (Racial purity) യൊന്നും നിലനിന്നിരുന്നില്ല. വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ മാത്രമായിരുന്നു മിശ്രവിവാഹം നിരോധിച്ചുകൊണ്ട് 'വംശവിശുദ്ധി' നിലനിർത്തിയിരുന്നത്. രാജ്യത്തിന്റെ ഇതര ഭാഗങ്ങളിൽ വംശീയമായി മുൻപേതന്നെ വേർതിരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന വിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ മാത്രമാണ് സ്വഗണവിവാഹം നിലനിന്നിരുന്നത്. ഇങ്ങനെ റിസ്‌ലിയുടെ വീക്ഷണം ഭാഗികമായി ശരിയും ഭാഗികമായി തെറ്റുമാണെന്ന് ഘുരെ സമർഥിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു.

ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ പൂർവാർധത്തിൽ ജാതിയുടെ വംശസിദ്ധാന്തം (Racial Theory) ശരിയാണെന്ന് കരുതപ്പെട്ടിരുന്നുവെങ്കിലും ഇപ്പോൾ ഈ സിദ്ധാന്തത്തെ ആരും അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. ആര്യരെക്കുറിച്ചും ഇന്ത്യയിലേക്കുള്ള അവരുടെ ആഗമനത്തെക്കുറിച്ചും ചരിത്രകാരർക്കിടയിൽ വ്യത്യസ്ത അഭിപ്രായങ്ങൾ നിലനിന്നിരുന്നു. ഘുരെ എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്ന കാലഘട്ടത്തിൽ ഇതെല്ലാം സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രധാന പ്രതിപാദ്യവിഷയങ്ങളായിരുന്നു, ആയതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകൾ ശ്രദ്ധ പിടിച്ചുപറ്റി.

ജാതിയുടെ നിർവചനം (Definition of Caste)

ഘുരെ ജാതിക്ക് നൽകിയ സമഗ്രമായ നിർവചനം ഏറെ ശ്രദ്ധേയമാണ്. ആറു സവിശേഷതകൾക്ക് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം ജാതിക്ക് നിർവചനം നൽകിയത്.

1. ഖണ്ഡവിഭജനം (Segmental Division)

ജാതി ഖണ്ഡവിഭജനത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഒരു സാമൂഹികസ്ഥാപനമാണ്. പരസ്പരം നിഷേധാത്മകവും അടഞ്ഞതുമായ അനേകം ഖണ്ഡങ്ങളായി അഥവാ കംപാർട്ട്മെന്റുകളായി സമൂഹം വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നാണ് ഇതിനർഥം. ഓരോ ജാതിയെയും അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു കംപാർട്ട്മെന്റായി സമൂഹം വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു പ്രത്യേക ജാതിയിലെ മാതാപിതാക്കൾക്കു ജനിക്കുന്ന കുട്ടികൾ എപ്പോഴും ആ ജാതിയിൽപ്പെട്ടവരായിരിക്കും. ജാതിയിൽ അംഗമാകാൻ ആ ജാതിയിൽ ജനിക്കുകയല്ലാതെ മറ്റു മാർഗങ്ങളൊന്നുമില്ല. ചുരുക്കത്തിൽ, ഒരു വ്യക്തിയുടെ ജാതി ജന്മനാ തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്നു. ഇത് ഒഴിവാക്കാനോ മാറ്റാനോ സാധ്യമല്ല. ജാതി ഒരു അടഞ്ഞ സമ്പ്രദായമാണ് (Closed System).

2. ശ്രേണീബദ്ധമായ വിഭജനം (Hierarchical Division)

ജാതിയുടെ അടിസ്ഥാനം ശ്രേണീബദ്ധമായ വിഭജനമാണ്. ജാതികൾക്കിടയിൽ തുല്യതയില്ല. ഓരോ ജാതിയും മറ്റു ജാതികളേക്കാൾ ഉയർന്നതോ താഴ്ന്നതോ ആയി കണക്കാക്കുന്നതിനാൽ ഉയർന്നവർ ശ്രേണിയിൽ മുകളിലും താഴ്ന്നവർ ശ്രേണിയിൽ താഴെയുമായുള്ള ഒരു ശ്രേണീകരണം ജാതിസമൂഹത്തിൽ ഉണ്ടായിരിക്കും. രണ്ടു ജാതികൾ സൈദ്ധാന്തികമായി ഒരിക്കലും തുല്യരല്ല.

3. സാമൂഹികമായ പാരസ്പര്യത്തിനുമേലുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങൾ (Restrictions on Social Interaction)

ജാതി വ്യക്തികളുടെ സാമൂഹികമായ പാരസ്പര്യത്തിനുമേൽ ചില നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഭക്ഷണം പങ്കിടുന്ന കാര്യത്തിൽ - ഏതൊക്കെ ഭക്ഷണം ഏതൊക്കെ വിഭാഗങ്ങൾ തമ്മിൽ പങ്കിടാം എന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് വിശദമായ നിയമങ്ങളുണ്ട്. 'ശുദ്ധാശുദ്ധസങ്കൽപ്പ'മാണത് (Purity-pollution) പ്രധാനമായും നിയന്ത്രിക്കുന്നത്. സാമൂഹികസമ്പർക്കങ്ങളിലും ഈ നിയമങ്ങൾ ബാധകമാണ്. ഉദാ: തൊട്ടുകൂടായ്മ. (ഒരു പ്രത്യേക ജാതിയിൽപ്പെട്ടവരുടെ സ്പർശം മലിനപ്പെടുത്തുമെന്ന ചിന്ത.)

4. വ്യതിരിക്ത അവകാശങ്ങളും കടമകളും (Differential Rights and Duties)

ശ്രേണീകരണം, പരസ്പരപ്രവർത്തനത്തിനുമേലുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വ്യത്യസ്ത ജാതികൾക്ക് വ്യത്യസ്തമായ അവകാശങ്ങളും കടമകളുമുണ്ട്. വിവിധ ജാതികൾ തമ്മിലുള്ള പാരസ്പര്യങ്ങളിൽ ഈ നിയമം ബാധകമാണ്.

5. തൊഴിൽ തിരഞ്ഞെടുപ്പ്

ജാതിസമ്പ്രദായം തീവ്രമായ തൊഴിൽവിഭജനത്തിൽ അടിയുറച്ചുനിൽക്കുന്നു. ജന്മം ജാതിയെ തീരുമാനിക്കുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞതുപോലെത്തന്നെ ഓരോ ജാതിക്കും അവരവരുടേതായ തൊഴിലും തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. വീട്ടുവിഴ്ചയില്ലാത്ത തൊഴിൽവിഭജനം (Division of Labour) ഈ സമ്പ്രദായത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നു.

6. വിവാഹബന്ധങ്ങളിലെ നിയന്ത്രണങ്ങൾ

സ്വഗണവിവാഹം (Endogamy) ജാതിയുടെ മുഖമുദ്രയാണ്. ബഹിർഗണവിവാഹം (Exogamy) എതിർക്കപ്പെടുന്നു. ഇത് ജാതിയുടെ തുടർച്ച ഉറപ്പാക്കുന്നു.

ജി.എസ്. ഘുരെയുടെ നിർവചനം ജാതിസമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനത്തെ ക്രമബദ്ധമാക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർവചനം വിശിഷ്ട സാഹിത്യങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയവ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ്. എന്നാൽ പ്രായോഗികതലത്തിൽ ഇവ പലതും മാറിക്കൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. വംശശാസ്ത്രപഠനങ്ങൾ അവ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു.

ദുർജതി പ്രസാദ് മുഖർജി (1894–1961)

1920–നും 1950–നും ഇടയിൽ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രമെന്നത് ബോംബെയിലെയും ലഖ്നോവിലെയും സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിന്റെയും സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെയും സംയുക്ത പഠനവകുപ്പിലായിരുന്നു. മുംബെയിൽ ഘുരെയും ലഖ്നോവിൽ രാധകമൽ മുഖർജിയും, ഡി.പി. മുഖർജിയും, ഡി.എൻ. മുജൂംദാറും ആയിരുന്നു അവയ്ക്ക് നേതൃത്വം നൽകിയത്. ഡി.പി. മുഖർജി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ തലമുറയിലെ ഇന്ത്യയിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ സ്വാധീനമുള്ള പണ്ഡിതനായിരുന്നു. സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽമാത്രമല്ല, പൊതുജീവിതത്തിലും അദ്ദേഹം പ്രമുഖമായ സ്ഥാനംവഹിച്ചു.

പ്രഭാഷകൻ, മാധ്യമപ്രവർത്തകൻ എന്നീ രംഗങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പ്രശോഭിച്ചു. സംഗീതം, സാഹിത്യം, സിനിമ, മാർക്സിയൻ ദർശനങ്ങൾ, ആസൂത്രിതവികസനം തുടങ്ങി വൈവിധ്യമാർന്ന മേഖലകളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ വ്യാപരിച്ചു. ഒരു രാഷ്ട്രീയപരിപാടി എന്നതിനേക്കാൾ സാമൂഹികവിശകലനരീതി (Social Analysis Method) എന്ന നിലയിൽ മാർക്സിസത്തെ അദ്ദേഹം കണ്ടു.

പാരമ്പര്യവും മാറ്റവും: ഡി.പി.മുഖർജിയുടെ കാഴ്ചപ്പാട് (D.P.Mukerji on Tradition and Change)

ഇന്ത്യാചരിത്രത്തോടും സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തോടും തോന്നിയ അതൃപ്തിയാണ് സമൂഹശാസ്ത്രത്തിലേക്കു തിരിയാൻ ഡി.പി. മുഖർജിയെ പ്രേരിപ്പിച്ചത്. തനതായ

ദുർജതി പ്രസാദ് മുഖർജി (1894–1961)

ഉയർന്ന വിദ്യാഭ്യാസപാരമ്പര്യമുള്ള ഒരു മധ്യവർഗ ബംഗാളി ബ്രാഹ്മണകുടുംബത്തിൽ 1894 ഒക്ടോബർ 5-ന് ജനിച്ചു. കൽക്കത്ത യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽനിന്ന് സയൻസിൽ ബിരുദവും ചരിത്രത്തിലും സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിലും ബിരുദാനന്തര ബിരുദവും നേടി.

1924: ലഖ്നോ സർവകലാശാലയിൽ എക്കണോമിക്സ് & സോഷ്യോളജിവിഭാഗത്തിൽ ലക്ചററായി നിയമിതനായി.

1938–41: യുണൈറ്റഡ് പ്രോവിൻസ് ഓഫ് ബ്രിട്ടിഷ് ഇന്ത്യയിലെ (ഇപ്പോഴത്തെ ഉത്തർപ്രദേശ്) ആദ്യത്തെ കോൺഗ്രസ് സർക്കാരിൽ ഇൻഫർമേഷൻ ഡയറക്ടറായി നിയമിതനായി.

1947: ഉത്തർപ്രദേശ് ലേബർ എൻക്വയറി കമ്മിറ്റിയുടെ മെംബറായി സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു.

1949: ലഖ്നോ സർവകലാശാലയിൽ വൈസ്ചാൻസലറുടെ പ്രത്യേക നിർദേശപ്രകാരം പ്രഫസറായി നിയമിതനായി.

1953: അലിഗഡ് മുസ്‌ലിം സർവകലാശാലയിൽ സാമ്പത്തികശാസ്ത്ര പ്രഫസറായി നിയമിതനായി.

1955: പുതിയതായി രൂപീകരിച്ച ഇന്ത്യൻ സോഷ്യോളജിക്കൽ സൊസൈറ്റിയിൽ അധ്യക്ഷപ്രസംഗം നടത്തി.

1961: ഡിസംബർ 5ന് അന്തരിച്ചു.

സാമൂഹികവ്യവസ്ഥയാണ് ഇന്ത്യയുടെ മുഖ്യസവിശേഷത എന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. അതിനാൽ ഓരോ സാമൂഹ്യശാസ്ത്രവും (Social Sciences) ഇന്ത്യൻ വ്യവസ്ഥയുടെ സാമൂഹികവശങ്ങൾക്കു പ്രാധാന്യം നൽകണമെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ചരിത്രം, രാഷ്ട്രമീമാംസ, സാമ്പത്തികശാസ്ത്രം എന്നീ വിഷയങ്ങൾ പാശ്ചാത്യലോകവുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ ഇന്ത്യയിൽ വേണ്ടത്ര വികാസം പ്രാപിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും സാമൂഹികമാനങ്ങൾ ഏറെയധികം വികസിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു.

ഇന്ത്യൻ സമൂഹം കാലങ്ങളായി അതിശക്തമായി നിലനിന്നിരുന്നുവെന്ന എന്റെ വിശ്വാസം വർധിച്ചുവന്നു. ഇന്ത്യയുടെ ചരിത്രം, സാമ്പത്തികശാസ്ത്രം - എന്തിനേറെ ദർശനങ്ങൾപോലും സാമൂഹികസംഘങ്ങളിലും സാമൂഹീകരിക്കപ്പെട്ട വ്യക്തികളിലും കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്നു.
(Mukherji, 1955:2)

സമൂഹത്തെ കേന്ദ്രബിന്ദുവാക്കി ഇന്ത്യയിലെ സാമൂഹികപാരമ്പര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുക എന്നതാണ് ഒരു ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ ആദ്യ ചുമതല. പാരമ്പര്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനം ഭൂതകാലത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനം മാത്രമല്ലെന്നും പാരമ്പര്യത്തിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനംകൂടി ഉൾപ്പെടണമെന്നും ഡി.പി. മുഖർജി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. പാരമ്പര്യം സജീവവും ചലനാത്മകവുമാണെന്നാണ് മുഖർജിയുടെ വീക്ഷണം. ഇതിനെ ജൈവപാരമ്പര്യം (Living Tradition) എന്ന് അദ്ദേഹം കണക്കാക്കി. ഭൂതകാലവുമായുള്ള ബന്ധം നിലനിർത്തി വർത്തമാനകാലവുമായി പൊരുത്തപ്പെട്ട് കാലങ്ങളിലൂടെ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒന്നാണ് പാരമ്പര്യം. ഡി.പി. മുഖർജി ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയതുപോലെ, "ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞൻ വെറും ഒരു സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞൻ മാത്രമായിരുന്നാൽ പോരാ, അയാൾ ആദ്യം ഒരിന്ത്യക്കാരനായിരിക്കണം." ഇന്ത്യൻ

സാമൂഹികവ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റു കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും ആഴത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാനായി ഇന്ത്യയുടെ നാട്ടാചാരങ്ങളും നാട്ടുനടപ്പുകളും പാരമ്പര്യങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുകയും പങ്കുവയ്ക്കുകയും വേണം എന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഉയർന്നതെന്നും താഴ്ന്നതെന്നും പരിഗണിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്ന ഭാഷകളെക്കുറിച്ചും സംസ്കാരങ്ങളെക്കുറിച്ചും സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ പഠിക്കണമെന്ന് ഡി.പി. മുഖർജി ആവശ്യപ്പെട്ടു. സംസ്കൃതവും പേർഷ്യനും അറബിഭാഷയും മാത്രമല്ല, പ്രാദേശിക ഭാഷകളും അവർക്ക് സുപരിചിതമായിത്തീരണം.

പാശ്ചാത്യ വ്യാഖ്യാനംപോലെ ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരവും സമൂഹവും വ്യക്ത്യധിഷ്ഠിതമല്ലെന്ന് ഡി.പി. വാദിച്ചു. ഒരു വ്യക്തി അംഗമാകുന്ന സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക സംഘമാണ് അയാളുടെ ആഗ്രഹങ്ങളെ നിർണയിക്കുന്നത്. അതിൽനിന്ന് വ്യതിചലിക്കുക അദ്ദേഹത്തിനു സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ ഇന്ത്യൻ സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ ആഭിമുഖ്യം വച്ചുപുലർത്തുന്നത് സംഘത്തോടോ (Group), വിഭാഗത്തോടോ (Sect) അല്ലെങ്കിൽ ജാതിയോടോ (Caste) ആണ്. അല്ലാതെ സ്വമേധയായുള്ള വ്യക്തിഗത പ്രവർത്തനങ്ങളോടല്ല (Voluntaristic Individual action).

ഇന്ത്യൻ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ കേന്ദ്രം വ്യക്തിയല്ല, സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക സംഘമാണെന്ന് ഡി.പി. വാദിച്ചു. പാരമ്പര്യം എന്ന പദത്തിന്റെ മൂലാർഥം 'പ്രസാരണം ചെയ്യുക' (to transmit) എന്നാണെന്ന് ഡി.പി. ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇതിനെ സംസ്കൃതത്തിൽ 'പരമ്പര' (പിന്തുടർച്ച) അല്ലെങ്കിൽ 'ഐതിഹ്യം' എന്നു പറയുന്നു. 'ഇതിഹാസം' അഥവാ 'ചരിത്രം' എന്ന മൂലത്തിൽനിന്നാണ് ഇത് ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഭൂതകാലത്തിൽ ആഴത്തിൽ വേരോട്ടമുള്ളവയാണ് പാരമ്പര്യങ്ങൾ. കഥകളുടെയും മിത്തുകളുടെയും ആവർത്തിച്ചുള്ള ഓർമപുതുക്കലും പുനരാഖ്യാനവും പാരമ്പര്യത്തെ സജീവമായി നിലനിർത്തുന്നു.

പാരമ്പര്യത്തിന് ഭൂതകാലവുമായുള്ള ബന്ധം 'മാറ്റത്തെ' നിഷേധിക്കുന്നില്ല. അത് യഥാർഥത്തിൽ മാറ്റങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

മാറ്റത്തിന്റെ ആന്തരികവും ബാഹ്യവുമായ ഉറവിടങ്ങൾ എല്ലാ സമൂഹത്തിലും നിലനിൽക്കുന്നു. പാശ്ചാത്യസമൂഹങ്ങളിൽ അത് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയാണ്. എന്നാൽ ഇന്ത്യയിൽ അങ്ങനെയല്ല. ജാതിപാരമ്പര്യങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലെ വർഗസംഘർഷങ്ങളെ മയപ്പെടുത്തുകയും മറച്ചുവയ്ക്കുകയുമാണ് ചെയ്യുന്നതെന്ന് ഡി.പി. വിശ്വസിച്ചു. ഇന്ത്യയിൽ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ പുതിയ വർഗബന്ധങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായ രീതിയിൽ ഇനിയും ഉയർന്നുവന്നിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ആന്തരികവും സാമ്പത്തികവുമായ മാറ്റങ്ങളുടെ കാരണങ്ങൾക്ക് ഒരു വിവരണം നൽകുക എന്നതാണ് ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആദ്യ ചുമതലയെന്ന് ഡി.പി. അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇന്ത്യൻ പാരമ്പര്യം അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള 'മൂന്നു പരിവർത്തനതത്ത്വങ്ങൾ' ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. ശ്രുതി, സ്മൃതി, അനുഭവം എന്നിവയാണ് മാറ്റത്തിന്റെ ഈ മൂന്നു തത്ത്വങ്ങൾ. ഇതിൽ അവസാനത്തെ തത്ത്വമായ അനുഭവം അഥവാ വ്യക്തിപരമായ അനുഭവം വിപ്ലവകരമായ ഒരു ആശയമാണ്. ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ വ്യക്തിപരമായ അനുഭവം അതിവേഗത്തിൽ കൂട്ടായ അനുഭവമായി മാറുകയുണ്ടായി. അനുഭവം അഥവാ സംഘങ്ങളുടെ കൂട്ടായ അനുഭവം ഇന്ത്യൻ സമൂഹത്തിൽ മാറ്റത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട തത്ത്വമായിത്തീർന്നു. സ്മൃതിയിലും ശ്രുതിയിലുമാണ് ഉന്നതമായ പാരമ്പര്യങ്ങൾ (High Tradition) കേന്ദ്രീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. എന്നാൽ സംഘങ്ങളുടെയും വിഭാഗങ്ങളുടെയും കൂട്ടായ അനുഭവങ്ങൾ 'ഉന്നതമായ പാരമ്പര്യത്തെ' ഓരോ കാലത്തും വെല്ലുവിളിച്ചു. ഭക്തിപ്രസ്ഥാനം ഇതിനുദാഹരണമാണ്. ഹിന്ദുക്കളുടെ കാര്യത്തിൽ മാത്രമല്ല, ഇന്ത്യയിലെ

മുസ്ലിം സംസ്കാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും ഇത് സത്യമാണെന്ന് ഡി.പി. സമർഥിച്ചു. ഇന്ത്യയിലെ സൂഫികൾ വിശുദ്ധഗ്രന്ഥങ്ങളേക്കാൾ ഊന്നൽ നൽകിയത് സ്നേഹത്തിനും അനുഭവത്തിനുമാണ്. ഇത് മാറ്റങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുന്നതിൽ പ്രധാനമായിത്തീർന്നു. ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ മാറ്റത്തിന്റെ പ്രധാനശക്തി വ്യാവഹാരിക യുക്തിബോധമല്ല (Discursive reason, ബുദ്ധിവിചാരം) മറിച്ച് മാറ്റത്തിന്റെ ചരിത്രപരമായ ശ്രേഷ്ഠനിർവാഹകർ, അനുഭവവും സ്നേഹവുമാണെന്ന് ഡി.പി. അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

ഇന്ത്യൻ സാഹചര്യത്തിൽ സംഘർഷങ്ങളും കലാപങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നത് കൂട്ടായ അനുഭവങ്ങളിലൂടെയാണ്. സംഘർഷങ്ങൾ പാരമ്പര്യത്തിൽ മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നുവെങ്കിലും പാരമ്പര്യത്തിന് ഇതുകൊണ്ടൊന്നും കോട്ടം സംഭവിക്കുന്നില്ല. കാരണം, കാര്യങ്ങളെ പൂർവസ്ഥിതിയിലേക്കു (Resilience) കൊണ്ടുവരാനുള്ള കഴിവ് പാരമ്പര്യത്തിനുണ്ട്.

മുഖർജിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, മാറ്റങ്ങൾ ചാക്രികമായി ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് പാരമ്പര്യവും തകരാതെ നിലനിർത്തപ്പെടുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തെ വെല്ലുവിളിച്ചുകൊണ്ട് ജനകീയകലാപങ്ങൾ ഉണ്ടാവുകയും അവ യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തെ പരിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിൽ വിജയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കാലക്രമേണ യാഥാസ്ഥിതികത്വം വീണ്ടും തിരിച്ചുവരുകയും കാര്യങ്ങൾ പൂർവസ്ഥിതിയിലെത്തുകയും ചെയ്യും. വിപ്ലവം പാരമ്പര്യത്തിന്റെ അതിരുകൾക്കുള്ളിലാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്. മാറ്റത്തിന്റെ ഈ പ്രക്രിയ ജാതിസമൂഹത്തിന്റെ ഒരു സവിശേഷതയാണ്. ഇവിടെ വർഗങ്ങളുടെയും വർഗബോധത്തിന്റെയും രൂപീകരണം തടയപ്പെടുന്നു.

പാശ്ചാത്യ ബൗദ്ധികപാരമ്പര്യങ്ങളിൽനിന്ന് ചിന്താശൂന്യമായി കടംകൊള്ളുന്നതിനെ മുഖർജി നിശിതമായി വിമർശിക്കുകയുണ്ടായി. വികസനാസൂത്രണം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ആശയങ്ങൾ പാശ്ചാത്യലോകത്തു നിന്ന് കടംകൊണ്ടതിനെ അദ്ദേഹം ശക്തമായെതിർത്തു.

പാരമ്പര്യം ആരാധിക്കപ്പെടേണ്ടതോ അവഗണിക്കപ്പെടേണ്ടതോ അല്ലെന്ന് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. ആധുനികത അനിവാര്യമാണ്. എന്നാൽ അതിനെ അന്ധമായി സ്വീകരിക്കാൻ പാടില്ല. പാരമ്പര്യത്തെയും ആധുനികതയെയും സ്വീകരിക്കുമ്പോഴും അവ രണ്ടിനോടും വിമർശനാത്മകമായ നിലപാട് കൈക്കൊണ്ട ഒരു പണ്ഡിതനാണ് ഡി.പി. മുഖർജി. പാരമ്പര്യത്തിന്റെയും ആധുനികതയുടെയും ആരാധകനും വിമർശകനുമായത് തന്റെ ബൗദ്ധികകാഴ്ചപ്പാടുകൾ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ ഏറെ സഹായിച്ചുവെന്ന് ഡി.പി. മുഖർജി വെളിപ്പെടുത്തി.

ജൈവപാരമ്പര്യം (Living Tradition)എന്നത് ചർച്ചചെയ്യുക. ഡി.പി. മുഖർജിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ജൈവപാരമ്പര്യം ഇന്നലെകളുമായി ബന്ധം വച്ചുപുലർത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെ പുതിയവ ഉൾച്ചേർക്കുന്നു. പഴമയും പുതുമയും ചേർന്നുനിൽക്കുന്നതാണ് ജൈവപാരമ്പര്യം. മുതിർന്നവരിൽനിന്നു ചില പാരമ്പര്യശീലങ്ങളിൽ അഥവാ ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ മാറ്റങ്ങൾക്കു വിധേയമായവയെയും വിധേയമാകാത്തവയെയും ചോദിച്ചറിഞ്ഞ് എഴുതുക. ഉദാഹരണത്തിന്

a. കളികളിലുണ്ടായ മാറ്റങ്ങൾ (ആൺകുട്ടികളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും).
b. ഉത്സവങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പിൽ
c. ആൺകുട്ടികളുടെയും പെൺകുട്ടികളുടെയും വസ്ത്രധാരണരീതികൾ.
d. നിങ്ങൾക്ക് താൽപ്പര്യമുള്ള മറ്റു മേഖലകൾ.

ഇവ നിങ്ങളുടെ സുഹൃത്തുക്കളോടും മുതിർന്നവരോടും ചർച്ചചെയ്തു കണ്ടെത്തുക. എഴുതുമ്പോൾ (1) പത്തുവർഷം മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ശീലങ്ങൾ (2) ഇരുപതുവർഷം മുമ്പ് (3) നാൽപ്പതുവർഷം മുമ്പ് (4) അറുപതു വർഷം മുമ്പ് എന്നിങ്ങനെ കണ്ടെത്തിയെഴുതാൻ ശ്രമിക്കുക.

എ.ആർ. ദേശായി (A.R. DESAI) (1915 - 1994)
(അക്ഷയ് രമൺലാൽ ദേശായി)

1915:	ബറോഡയിൽ ജനിച്ചു. ബറോഡ, സൂറത്ത്, ബോംബെ എന്നി വിടങ്ങളിൽ ആദ്യകാല വിദ്യാഭ്യാസം.
1934-39:	ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽ (CPI) അംഗം.
1946:	ജി.എസ്. ഘുരെയുടെ കീഴിൽ പി.എച്ച്.ഡി. പ്രബന്ധം സമർപ്പിച്ചു.
1948:	ദേശായിയുടെ പി.എച്ച്.ഡി. പ്രബന്ധം 'ഇന്ത്യൻ ദേശീയത യുടെ സാമൂഹികപശ്ചാത്തലം' എന്ന ശീർഷകത്തിൽ പ്രസി ദ്ധപ്പെടുത്തി.
1951:	ബോംബെ സർവകലാശാലയിലെ സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ ചേർന്നു.
1961:	'ഇന്ത്യയിലെ ഗ്രാമീണപരിവർത്തനം' (Rural Transition in India) എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസി ദ്ധീകരിച്ചു.
1967:	പ്രഫസറും വകുപ്പുമേധാവിയുമായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു.
1975:	State and Society in India : Essays in Dissent എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.
1976:	സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പിൽനിന്ന് വിരമിച്ചു.
1979:	ഇന്ത്യയിലെ കർഷകസമരങ്ങൾ (Peasant Struggles In India) എന്ന പുസ്തകം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.
1986:	'സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തര ഇന്ത്യയിലെ കർഷകസമരങ്ങൾ' (Agrarian Struggles in India after Independence) പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.

സജീവരാഷ്ട്രീയത്തിൽ ഇടപെടുകയും രാഷ്ട്രീയപ്പാർട്ടികളിൽ അംഗത്വം നേടുകയും ചെയ്ത അപൂർവ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ ഒരാളാണ് എ.ആർ. ദേശായി. ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിൽ (CPI) അദ്ദേഹം അംഗമായിരുന്നു. പിന്നീട് പാർട്ടിയിലുള്ള അംഗത്വം അദ്ദേഹം രാജിവയ്ക്കുകയുണ്ടായി. എങ്കിലും മുഖ്യധാരയിൽനിന്നു വേറിട്ടുനിന്നിരുന്ന മാർക്സിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രീയ ഗ്രൂപ്പുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചു.

ദേശായിയുടെ പിതാവ് ബറോഡയിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനും അറിയപ്പെടുന്ന എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്നു. സോഷ്യലിസത്തോടും ഗാന്ധിയൻ രീതിയിലുള്ള ഇന്ത്യൻ ദേശീയതയോടും അദ്ദേഹത്തിന് സഹാനുഭൂതിയുണ്ടായിരുന്നു. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അമ്മയെ നഷ്ടപ്പെട്ട ദേശായിയെ പിതാവാണ് വളർത്തിക്കൊണ്ടുവന്നത്. പിതാവിന് ഇടയ്ക്കിടെ സ്ഥലമാറ്റം കിട്ടിയതിനാൽ അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം രാജ്യത്തിലെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലേക്കു പോകാൻ ദേശായി നിർബന്ധിതനാവുകയും ഒരു ദേശാടനജീവിതം നയിക്കുകയും ചെയ്തു.

ബറോഡയിലെ ബിരുദപൂർവ പഠനത്തിനുശേഷം ജി.എസ്. ഘുരെയുടെ കീഴിൽ പഠിക്കുന്നതിനായി ദേശായി ബോംബെ സർവകലാശാലയിലെ സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ ചേർന്നു. ഇന്ത്യൻ ദേശീയതയുടെ സാമൂഹികവശങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ഗവേഷണപ്രബന്ധം എഴുതുകയും 1946-ൽ ഡോക്ടറേറ്റ് ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. 1948-ൽ

അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രബന്ധം പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു (The Social Background of Indian Nationalism).

ഇന്ത്യൻ ദേശീയതയുടെ ഒരു മാർക്സിയൻ അപഗ്രഥനമാണ് ഈ പുസ്തകത്തിലൂടെ ദേശായി നടത്തിയത്. ബ്രിട്ടിഷ് കോളനിവാഴ്ചാ സാഹചര്യങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികപ്രക്രിയകളെയും വിഭജനങ്ങളെയും പ്രാധാന്യത്തോടെ അദ്ദേഹം സമീപിച്ചു. ഈ പുസ്തകത്തിന് ധാരാളം വിമർശകരുണ്ടായെങ്കിലും അത് വളരെയധികം പ്രശസ്തമായിത്തീരുകയും അനേകവട്ടം പുനപ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ദേശായിയുടെ പഠനമേഖലയിൽ കർഷക പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, ഗ്രാമീണ സമൂഹശാസ്ത്രം, ആധുനികവൽക്കരണം, നാഗരികപ്രശ്നങ്ങൾ, രാഷ്ട്രീയസമൂഹശാസ്ത്രം, രാഷ്ട്രത്തിന്റെ രൂപങ്ങൾ, മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

മാക്സിയൻ ദർശനത്തിന് ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ അത്ര വലിയ പ്രാധാന്യമോ സ്വാധീനമോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നതിനാൽ എ.ആർ. ദേശായി കൂടുതൽ അറിയപ്പെട്ടത് സമൂഹശാസ്ത്രത്തിനു പുറത്താണ്. ധാരാളം ബഹുമതികളും അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. ഇന്ത്യൻ സോഷ്യോളജിക്കൽ സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രസിഡന്റായും അദ്ദേഹം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിലെ അസാധാരണ വ്യക്തിത്വമായാണ് അദ്ദേഹം നിലകൊള്ളുന്നത്.

രാഷ്ട്രത്തെക്കുറിച്ച് എ.ആർ. ദേശായി (A.R.Desai on the State)

ആധുനിക മുതലാളിത്തരാഷ്ട്രത്തെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുന്നതിൽ എ.ആർ. ദേശായി വലിയ താൽപ്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. മാക്സിയൻ കാഴ്ചപ്പാടിലൂടെയാണ് അദ്ദേഹം ഈ വിഷയത്തെ സമീപിച്ചത്. ദേശായി ക്ഷേമരാഷ്ട്രം (Welfare state) എന്ന സങ്കൽപ്പനത്തെ നിശിതമായി വിമർശിച്ചു. 'ദി മിത്ത് ഓഫ് വെൽഫെയർ സ്റ്റേറ്റ്' (The Myth of the Welfare State) എന്ന പ്രബന്ധത്തിൽ അദ്ദേഹം ഈ സങ്കൽപ്പനത്തെ നിശിതമായി വിമർശിക്കുകയും അതിന്റെ പോരായ്മകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ദേശായിയുടെ വീക്ഷണത്തിൽ ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന് താഴെപ്പറയുന്ന തനതായ ചില സവിശേഷതകളുണ്ട്.

1. ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഒരു ക്രിയാത്മകരാഷ്ട്രമാണ് – അത് 'ലെസെഫെയർ സിദ്ധാന്തം' (Laissez faire) വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന രാഷ്ട്രത്തിൽനിന്നു തികച്ചും വ്യത്യസ്തമാണ്. ക്രമസമാധാനം നിലനിർത്തുന്നതിന് രാഷ്ട്രത്തിന്റെ കുറഞ്ഞ ഇടപെടൽ മാത്രമേ ആവശ്യമുള്ളൂവെന്ന് ലെസെഫെയർ സിദ്ധാന്തം വാദിക്കുന്നു. ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഇടപെടുന്ന രാഷ്ട്രമാണ് (Interventionist State). സമൂഹനന്മയ്ക്കു വേണ്ടി സാമൂഹികനയങ്ങൾ രൂപകൽപ്പന ചെയ്യാനും നടപ്പിലാക്കാനും ഗണ്യമായ അധികാരങ്ങൾ അത് ഉപയോഗിക്കുന്നു.

2. ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിന് ജനാധിപത്യം ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്ത ഒരുപാധിയാണ്. ആയതിനാൽ ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഒരു ജനാധിപത്യരാഷ്ട്രമായിരിക്കും. ഔപചാരികമായ ജനാധിപത്യസ്ഥാപനങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ച് ബഹുകക്ഷി തിരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ എന്നിവ ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന സവിശേഷതയാണ്. ഉദാര (Liberal) ചിന്തകർ അതുകൊണ്ടാണ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് –കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രങ്ങളെ ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിൽനിന്ന് ഒഴിവാക്കിയിട്ടുള്ളത്.

3. ക്ഷേമരാഷ്ട്രങ്ങളിൽ മിശ്രസമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ (Mixed Economy) യാണുള്ളത്. സ്വകാര്യ മുതലാളിത്തസംരംഭങ്ങളും പൊതുമേഖലാ സംരംഭങ്ങളും ഒരുമിച്ചു നിൽക്കുന്ന സമ്പ

ദ്വ്യവസറയാണ് 'മിശ്രസമ്പദ്വ്യവസറ'. ഒരു ക്ഷേമരാഷ്ട്രം മുതലാളിത്തവിപണിയെ ഉന്മൂലനം ചെയ്യാൻ ശ്രമിക്കില്ല. വ്യവസായത്തിലും മറ്റു മേഖലകളിലുമുള്ള പൊതുനിക്ഷേപത്തെ തടയുകയുമില്ല. അടിസ്ഥാന വസ്തുക്കൾ, സാമൂഹിക അന്തർഘടന (Social Infrastructure) എന്നിവയിൽ പൊതുമേഖല ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുമ്പോൾ ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുടെ രംഗത്ത് സ്വകാര്യ വ്യവസായം ആധിപത്യം പുലർത്തുന്നു.

ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടാണ് ദേശായി അതിന്റെ പോരായ്മകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചത്. ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന്റെ പ്രകടനം അളക്കുന്നതിന് താഴെ പറയുന്ന ചില മാനദണ്ഡങ്ങൾ അദ്ദേഹം നിർദേശിച്ചു:

ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന്റെ പ്രകടനം അളക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾ

1. ദാരിദ്ര്യം, സാമൂഹികവിവേചനം എന്നിവയിൽനിന്നുള്ള മോചനവും സുരക്ഷയും എല്ലാ പൗരർക്കും ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നുണ്ടോ?
2. വരുമാനം സമ്പന്നരിൽനിന്ന് ദരിദ്രരിലേക്കു പുനർവിതരണം നടത്തിക്കൊണ്ടും സമ്പത്തിന്റെ കേന്ദ്രീകരണം തടഞ്ഞുകൊണ്ടും വരുമാനത്തിലെ അസമത്വങ്ങൾ ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഇല്ലാതാക്കുന്നുണ്ടോ?
3. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ലാഭപ്രേരണയെ സമൂഹത്തിന്റെ യഥാർഥ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് കീഴ്പ്പെടുത്തുന്ന വിധത്തിൽ ക്ഷേമരാഷ്ട്രം സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ മാറ്റിയിട്ടുണ്ടോ?
4. സാമ്പത്തികക്കുതിപ്പുകളുടെയും മാന്ദ്യങ്ങളുടെയും ചാക്രികവലയങ്ങളിൽനിന്ന് സ്വതന്ത്രമായ സുസ്ഥിര വികസനം ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഉറപ്പാക്കിയിട്ടുണ്ടോ?
5. എല്ലാവർക്കും തൊഴിൽ നൽകാൻ ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിനു കഴിയുന്നുണ്ടോ?

ബ്രിട്ടൻ, അമേരിക്ക, യൂറോപ്യൻ രാഷ്ട്രങ്ങൾ എന്നിവ ക്ഷേമരാഷ്ട്രങ്ങളാണെന്ന അവരുടെ അവകാശവാദം ഊതിപ്പെരുപ്പിച്ചതാണെന്ന് ഈ മാനദണ്ഡങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് ദേശായി കണ്ടെത്തി. മിക്ക ആധുനിക മുതലാളിത്തരാജ്യങ്ങളും അവയുടെ പൗരർക്ക് സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക സുരക്ഷിതത്വം ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ അളവിൽ പോലും നൽകുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. സാമ്പത്തിക അസമത്വങ്ങൾ കുറച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നതിൽ രാജ്യങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുന്നതിന് ഒപ്പംതന്നെ സാമ്പത്തിക അസമത്വത്തെ അവർ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ക്ഷേമരാഷ്ട്രങ്ങൾ വിപണിയുടെ ചാഞ്ചാട്ടങ്ങളിൽനിന്ന് വിമുക്തമായ സുസ്ഥിരവികസനം കൈവരിക്കുന്നതിലും പരാജയപ്പെട്ടു. സാമ്പത്തികശേഷിയുടെ അമിതസ്വാധീനം, അമിതമായ തൊഴിലില്ലായ്മ എന്നിവ മറ്റു പരാജയങ്ങളാണ്. ഈ വാദഗതികളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ക്ഷേമരാഷ്ട്രമെന്ന സങ്കൽപ്പനം ഒരു ഐതിഹ്യമാണെന്ന് (Myth) ദേശായി സമർഥിച്ചു.

രാഷ്ട്രത്തെക്കുറിച്ചുള്ള (State) മാർക്സിയൻ വ്യാഖ്യാനവും ദേശായി എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീക്ഷണം ഏകപക്ഷീയമായിരുന്നില്ലെന്ന് ഈ രചനകളിൽ നമുക്കു കാണാൻ കഴിയും. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ന്യൂനതകൾ തുറന്നു വിമർശിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും വൈമുഖ്യം കാട്ടിയിട്ടില്ല.

കമ്മ്യൂണിസത്തിൽ ജനാധിപത്യത്തിനുള്ള പ്രാധാന്യവും അദ്ദേഹം എടുത്തുകാണിച്ചു. സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാഷ്ട്രങ്ങൾ സ്വാതന്ത്ര്യവും നിയമവാഴ്ചയും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

എ.ആർ. ദേശായിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഒരു മുതലാളിത്തരാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഇടപെടൽ നടത്തേണ്ടതാണെന്ന് ആഗ്രഹിച്ചു. അദ്ദേഹം ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തെ

മാക്സിയൻ കാഴ്ചപ്പാടിലും സോഷ്യലിസത്തിന്റെ നിലപാടിലും നിന്ന് വിമർശിച്ചു.

പൗരർക്കുവേണ്ടി രാഷ്ട്രം ചെയ്യേണ്ടുന്ന കാര്യങ്ങളേക്കാൾ കൂടുതൽ സ്വതന്ത്രവിപണിക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയും എന്ന കാഴ്ചപ്പാട് ഈ കാലത്ത് വളർന്നുവരുകയാണ്. എന്നാൽ ഒരു ക്ഷേമരാഷ്ട്രം ഇതിനെതിരാണ്. ഈ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ ക്ലാസിൽ ചർച്ച ചെയ്യുക. രണ്ടുഭാഗങ്ങൾക്കും സ്വതന്ത്രമായ അവതരണത്തിന് അവസരം നൽകണം.

1. മുൻകാലങ്ങളേക്കാൾ രാഷ്ട്രം പൗരരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ഇടപെടുന്നത് കൂടുകയാണോ കുറയുകയാണോ ചെയ്യുന്നത്?
2. രാഷ്ട്രം അതിന്റെ കടമകൾ നിർത്തിവച്ചാൽ എന്തു സംഭവിക്കും?
3. നിങ്ങളുടെ സ്കൂളിന്റെയും പരിസരത്തിന്റെയും അവസ്ഥ കൂടുതൽ പ്രയാസകരമായിത്തീരുമോ, മെച്ചപ്പെട്ടതായിത്തീരുമോ, ബാധിക്കാതിരിക്കുമോ?
4. പണക്കാരെയും മധ്യവർഗത്തെയും, പാവപ്പെട്ടവരെയും ഇത് ഒരേരീതിയിൽ ബാധിക്കുമോ? ഇതിനെ കുറിച്ച് അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ വ്യത്യസ്തമാണോ? ചർച്ചചെയ്യുക.

റോഡ്, വൈദ്യുതി, ജലം, തെരുവുവിളക്കുകൾ, വിദ്യാലയം, ശൗചാലയങ്ങൾ, പോലീസ്സേന, ആശുപത്രി, ഗതാഗതം തുടങ്ങിയ മേഖലകളിൽ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഇടപെടൽ എപ്രകാരമായിരിക്കണമെന്നതിൽ വ്യത്യസ്ത സാമൂഹികസംഘങ്ങൾക്കും വർഗങ്ങൾക്കും (Groups and Classes) ഇടയിലുള്ള നിലപാടുവ്യത്യാസങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക.

എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ് (1916–1999)

സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും പ്രശസ്തനായ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞനാണ് എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ്. ബോംബെ സർവകലാശാലയിൽ നിന്നും ഓക്സ്ഫഡ് സർവകലാശാലയിൽ നിന്നുമായി അദ്ദേഹം രണ്ടു ഗവേഷണബിരുദങ്ങൾ നേടിയിട്ടുണ്ട്. ബോംബെയിൽ പഠിക്കുന്ന കാലത്ത് അദ്ദേഹം ജി.എസ്. ഘുര്യെയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു. ഓക്സ്ഫഡ് സർവകലാശാലയിലെ സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ അദ്ദേഹം ഗവേഷണപഠനങ്ങൾ നടത്തി. ഈ അവസരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബൗദ്ധിക അഭിനിവേശത്തെ മാറ്റിമറിച്ചു.

ശ്രീനിവാസിന്റെ ഗവേഷണപ്രബന്ധം 'ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ കൂർഗുകൾക്കിടയിലെ മതവും സമൂഹവും' (Religion and Society Among the Coorgs of South India) എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ രചന അദ്ദേഹത്തിന് അന്തർദേശീയ പ്രശസ്തി നേടിക്കൊടുത്തു. ബ്രിട്ടിഷ് സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഘടനാപര-നിർവഹണവാദത്തെ ഉപയോഗിച്ചുള്ള വിശദമായ വംശശാസ്ത്രപഠനമായിരുന്നു അത്. ഓക്സ്ഫഡിലെ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ ലക്ചറർ തസ്തികയിൽ നിയമിക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും 1951-ൽ ജോലി രാജിവച്ച് ശ്രീനിവാസ് ഇന്ത്യയിലേക്കു മടങ്ങി. ബറോഡയിലെ മഹാരാജാ സയാജിറാവു സർവകലാശാലയിൽ പുതിയതായി രൂപീകരിക്കപ്പെട്ട സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പിന്റെ മേധാവിയായി അദ്ദേഹം ചുമതലയേറ്റു. ഡൽഹി സ്കൂൾ ഓഫ് ഇക്കണോമിക്സിൽ 1959-ൽ ഒരു സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പ് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല അദ്ദേഹം ഏറ്റെടുക്കുകയും അവിടെ പ്രഫസറായി നിയമിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇന്ത്യയിലെ സമൂഹശാസ്ത്രപഠനത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന കേന്ദ്രമായി താമസിയാതെ ഇവിടം മാറി.

മൈസൂർ നരസിംഹചർ ശ്രീനിവാസ് (M.N.SRINIVAS)

മൈസൂരിലെ ഒരു അയ്യങ്കാർ കുടുംബത്തിൽ 1916 നവംബർ 16-ന് ജനിച്ചു. മൈസൂർ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിദ്യാഭ്യാസം. ജി.എസ്. ഘുരെയുടെ കീഴിൽ ബോംബെയിൽ അദ്ദേഹം എം.എ. പഠനം പൂർത്തീകരിച്ചു.

- 1942: കൂർഗുകൾക്കിടയിലെ വിവാഹവും കുടുംബവും എന്ന എം.എ. പ്രബന്ധം പുസ്തകമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.
- 1944: പി.എച്ച്.ഡി. പ്രബന്ധം ജി.എസ്. ഘുരെയുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ ബോംബെ സർവകലാശാലയിൽ സമർപ്പിച്ചു.
- 1945: ഓക്സ്ഫഡിൽ റാഡ്ക്ലിഫ് ബ്രൗണിന്റെയും പിന്നീട് ഇവാൻസ് - പ്രിച്ചാർഡിന്റെയും കീഴിൽ പഠനം തുടർന്നു.
- 1947: ഓക്സ്ഫഡിൽ നിന്നു സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രത്തിൽ ഡി. ഫിൽ ബിരുദം നേടി.
- 1948: ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ ലക്ചററായി ഓക്സ്ഫഡിൽ നിയമനം.
- 1951: ഓക്സ്ഫഡിൽ നിന്നു രാജിവച്ച് ബറോഡയിലെ മഹാരാജാ സയാജി റാവു സർവകലാശാലയിൽ പ്രഫസർഷിപ്പ് ഏറ്റെടുക്കുകയും അവിടെ സമൂഹശാസ്ത്രവകുപ്പ് രൂപീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.
- 1959: ഡൽഹി സ്കൂൾ ഓഫ് ഇക്കണോമിക്സിൽ പ്രഫസർഷിപ്പ് ഏറ്റെടുക്കുകയും അവിടെ സമൂഹശാസ്ത്ര വകുപ്പ് രൂപീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.
- 1971: ഡൽഹി സർവകലാശാലയിൽനിന്ന് രാജിവച്ച് ബാംഗ്ലൂരിൽ മറ്റുള്ളവരോടൊപ്പം ചേർന്ന് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് സോഷ്യൽ ആൻഡ് ഇക്കണോമിക് ചെയ്ഞ്ച് സ്ഥാപിച്ചു.
- 1999: നവംബർ 30 ന് അന്തരിച്ചു.

സ്ഥാപനങ്ങളും പഠനവകുപ്പുകളും രൂപീകരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയായിരുന്നു എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ് തന്റെ ഊർജവും സമയവും പ്രധാനമായും ചെലവഴിച്ചതെന്ന് അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും പരിഭവപ്പെടാറുണ്ടായിരുന്നു. സ്വന്തം ഗവേഷണത്തിന് വളരെ കുറച്ചുസമയം മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിന് കിട്ടിയിരുന്നുള്ളൂ. ഇത്തരം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും അദ്ദേഹം മികവുറ്റ ഒരുപിടി പുസ്തകങ്ങൾ രചിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന പഠനവിഷയങ്ങൾ ജാതി, ആധുനികവൽക്കരണവും സാമൂഹികമാറ്റത്തിന്റെ മറ്റു പ്രക്രിയകളും, ഗ്രാമസമൂഹം തുടങ്ങിയവയാണ്. ശ്രീനിവാസിന്റെ അന്തർദേശീയ ബന്ധങ്ങളും കൂട്ടുകെട്ടുകളും ലോകഭൂപടത്തിൽ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് ഒരു സ്ഥാനം നേടിയെടുക്കുന്നതിന് സഹായിച്ചു. ബ്രിട്ടിഷ് സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രവുമായും അമേരിക്കൻ നരവംശശാസ്ത്രവുമായും അദ്ദേഹത്തിന് ശക്തമായ ബന്ധങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. പ്രത്യേകിച്ച് ലോക നരവംശശാസ്ത്രത്തിന്റെ ശക്തികേന്ദ്രമായിരുന്ന ഷിക്കാഗോ സർവകലാശാലയുമായും അദ്ദേഹത്തിന് അടുപ്പമുണ്ടായിരുന്നു. തുടർന്നുവന്ന പതിറ്റാണ്ടുകളിൽ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ഒരു പുത്തൻ തലമുറയ്ക്ക് പരിശീലനം നൽകുന്നതിൽ ഘുരെയെപ്പോലെയും ലഖ്നോ പണ്ഡിതന്മാരെപ്പോലെയും എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ് വിജയിച്ചു.

ഗ്രാമത്തെക്കുറിച്ച് എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ് (M.N.Srinivas on the Village)

ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമവും ഗ്രാമസമൂഹവും ജീവിതകാലം മുഴുവൻ എം.എൻ. ശ്രീനിവാസിന്റെ സജീവ പഠനമേഖലയായിരുന്നു. സർവേയും അഭിമുഖങ്ങളും നടത്തുന്നതിന് അദ്ദേഹം ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഹ്രസ്വസന്ദർശനങ്ങൾ നടത്തി. മൈസൂരിനടുത്തുള്ള ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു വർഷക്കാലം ഫീൽഡ്‌വർക്ക് നടത്തിയപ്പോഴാണ് ഗ്രാമസമൂഹത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന് നേരിട്ടുള്ള അറിവു ലഭിക്കുന്നത്. ഫീൽഡ് വർക്കിന്റെ അനുഭവം തുടർന്നങ്ങോട്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഠനങ്ങൾക്കും ഗവേഷണങ്ങൾക്കും വലിയ തോതിൽ ഉപകരിക്കുകയുണ്ടായി.

ഗ്രാമസമൂഹത്തിന്റെ വിശദമായ വംശീയ വിവരണങ്ങൾ തയാറാക്കാനുള്ള ഒരു സംഘടിതശ്രമത്തെ 1950 കളിലും 1960 കളിലും ശ്രീനിവാസ് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ഏകോപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗ്രാമപഠനങ്ങൾ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന മേഖലയായി വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിൽ എസ്.സി. ദുബെ, ഡി.എൻ. മജൂംദാർ എന്നിവരോടൊപ്പം ശ്രീനിവാസും അക്കാലത്ത് പ്രധാന പങ്കുവഹിക്കുകയുണ്ടായി.

ഗ്രാമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ രചനകൾ രണ്ടു വിശാല തരത്തിലുള്ളവയാണ് .

a. ഗ്രാമങ്ങളിൽ നടത്തിയ ഫീൽഡ്‌വർക്കിന്റെ വംശപഠനപരമായ (Ethnographic) വിവരങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ അത്തരം വിവരണങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചകൾ.

b. സാമൂഹികവിശകലനത്തിനുള്ള ഒരു ഏകകം (Unit)എന്ന നിലയിൽ ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ചരിത്രപരവും ധാരണാപരവുമായ ചർച്ചകൾ.

രണ്ടാം വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്ന രചനകളിൽ ഗ്രാമത്തിന്റെ ഒരു സാമാന്യ സങ്കൽപ്പനമെന്ന നിലയിലുള്ള ഉപയോഗത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു സംവാദത്തിൽ ശ്രീനിവാസ് ഏർപ്പെട്ടു. ലൂയി ഡ്യൂമണ്ടിനെപ്പോലെയുള്ള സാമൂഹിക നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞർ ജാതിയാണ് ഗ്രാമത്തേക്കാൾ പ്രധാനപ്പെട്ടതെന്നു വിശ്വസിച്ചു. ഗ്രാമം എന്നത് ഒരു കൂട്ടം ജനങ്ങൾ പ്രത്യേക സ്ഥലത്ത് താമസിക്കുന്നതായിട്ട് മാത്രമാണ് അവർ കണ്ടത്. ഗ്രാമങ്ങൾ നിലനിൽക്കുകയോ തിരോഭവിക്കുകയോ ചെയ്യാം. ജനങ്ങൾ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊന്നിലേക്കു മാറിത്താമസിച്ചേക്കാം. എന്നാൽ സാമൂഹികസ്ഥാപനങ്ങളായ ജാതിയും മതവും അവർ എവിടേക്കുപോയാലും അവരോടൊപ്പമായിരിക്കും. അതിനാൽ ഗ്രാമത്തിനെ ഒരു പഠന ഏകകമായി വലിയ പ്രാധാന്യം നൽകുന്നത് നമ്മെ വഴിതെറ്റിക്കുമെന്ന് ഡ്യൂമണ്ട് വിശ്വസിച്ചു.

ഡ്യൂമണ്ടിന്റെയും കൂട്ടരുടെയും കാഴ്ചപ്പാടിനെ ശ്രീനിവാസ് ശക്തമായെതിർത്തു. ഗ്രാമം വളരെ പ്രസക്തിയുള്ള ഒരു സാമൂഹിക അസ്തിത്വമാണെന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. ഗ്രാമങ്ങൾ ഒരു ഏകോപന ശക്തിയായാണ് പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതെന്ന് ശ്രീനിവാസ് വാദിച്ചു. ഗ്രാമീണ സാമൂഹികജീവിതത്തിൽ ഗ്രാമൈക്യത്തിന് വലിയ പ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

ഭരണകർത്താക്കളായ ബ്രിട്ടിഷ് നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞർ ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമങ്ങളെ മാറ്റമില്ലാത്തതും സ്വയംപര്യാപ്തവുമായ ചെറു പരമാധികാരരാഷ്ട്രങ്ങളായാണ് (Little Republics) ചിത്രീകരിച്ചിരുന്നത്. ഈ വീക്ഷണത്തെയും ശ്രീനിവാസ് വിമർശിച്ചു. ചരിത്രപരവും സമൂഹശാസ്ത്രപരവുമായ തെളിവുകൾ ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ട് ഗ്രാമങ്ങൾ പരിവർത്തനരഹിതമാണെന്ന ആശയത്തെ അദ്ദേഹം പൊളിച്ചെഴുതി. ഗ്രാമങ്ങളിൽ ഗണ്യമായ മാറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. പ്രാദേശികതലത്തിൽ ഗ്രാമങ്ങൾ മറ്റു പ്രദേശങ്ങളുമായി സാമൂഹിക -സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയബന്ധങ്ങൾ നിലനിർത്തിയിരുന്നതായും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

ഗവേഷണത്തിനുള്ള ഒരു ഇടം (Site) എന്ന നിലയിൽ ഗ്രാമങ്ങൾ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് പലവിധത്തിൽ ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വംശപഠനപരമായ (Ethnographic) ഗവേഷണരീതികളുടെ പ്രാധാന്യം വരച്ചുകാട്ടാൻ ഗ്രാമങ്ങൾ സഹായിച്ചു. സ്വതന്ത്ര ഇന്ത്യ വികസനാസൂത്രണ പരിപാടി നടപ്പിലാക്കിയപ്പോൾ രാജ്യത്തിന്റെ ഗ്രാമീണമേഖലയിൽ ത്വരിതഗതിയിലുള്ള സാമൂഹികമാറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടായി. ഗ്രാമങ്ങളിൽ നടന്ന വംശശാസ്ത്രപരമായ പഠനങ്ങൾ ഈ മാറ്റങ്ങളുടെ ഒരു ദൃക്സാക്ഷിവിവരണം നൽകുന്നു. ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ വിവരണങ്ങൾ നഗരങ്ങളിലെ ജനങ്ങളുടെയും നയരൂപീകരണ ചുമതലയുള്ളവരുടെയും പ്രശംസ പിടിച്ചുപറ്റി. ഇന്ത്യയുടെ ഹൃദയഭാഗമായ ഗ്രാമങ്ങളിൽ എന്താണ് സംഭവിക്കുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ ഈ വിവരണങ്ങളിലൂടെ അവർക്കു സാധിച്ചു. ഗ്രാമപഠനങ്ങൾ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് പുതിയ മാനം നൽകി. പ്രാകൃതമനുഷ്യനെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനത്തിൽ ഒതുങ്ങിനിൽക്കാതെ ആധുനികവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്ന സമൂഹത്തിന്റെ പഠനത്തിലും അതിനു പ്രസക്തിയുണ്ടെന്നു തെളിയിക്കപ്പെട്ടു.

അന്യഗ്രഹത്തിൽ നിന്നു നിങ്ങളുടെ ഒരു സുഹൃത്ത് എത്തിയെന്നു കരുതുക. 'ഗ്രാമ'മെന്ന് അദ്ദേഹം കേട്ടിട്ടേയില്ല. എപ്പോഴെങ്കിലും നിങ്ങളുടെ സുഹൃത്ത് ഒരു ഗ്രാമത്തിലെത്തപ്പെട്ടാൽ അത് തിരിച്ചറിയാനുള്ള അഞ്ചു സൂചകങ്ങൾ (Clues)എന്തെല്ലാമായിരിക്കും എന്നു പറയുക. നിങ്ങളുടെ ക്ലാസ് ചെറുസംഘങ്ങളായി വേർതിരിഞ്ഞിരുന്ന് ഇത് ചെയ്യണം. ഓരോ സംഘവും കണ്ടെത്തിയ അഞ്ചു സൂചകങ്ങൾ താരതമ്യം ചെയ്യുക. ഏതു സൂചകമാണ് ആവർത്തിക്കപ്പെട്ടത്? ആ ആവർത്തിക്കപ്പെട്ട സൂചകത്തിന് ഗ്രാമത്തിന്റെ ഒരു നിർവചനം നൽകുന്നതിൽ സഹായിക്കാൻ കഴിയുമോ? നിങ്ങൾ നൽകിയ സൂചകങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ ഇല്ലാത്ത ഗ്രാമങ്ങൾ നിലവിലുണ്ടോ? കണ്ടെത്തുക.

1950-കളിൽ നാഗരിക ഇന്ത്യക്കാർക്ക് സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ ആരംഭിച്ച ഗ്രാമപഠനങ്ങളോടു വലിയ താൽപ്പര്യമായിരുന്നു. ഇന്ന് അത്തരം ഒരു താൽപ്പര്യം നഗരങ്ങളിൽ നിലനിൽക്കുന്നതായി നിങ്ങൾക്ക് തോന്നുന്നുണ്ടോ? ആധുനികകാലത്ത് ദിനപത്രങ്ങളിൽ, സിനിമകൾ, ടെലിവിഷൻ എന്നിവകളിൽ സാധാരണയായി ഗ്രാമങ്ങളെ എത്രമാത്രം പ്രതിപാദിക്കാറുണ്ട്? നഗരത്തിലാണ് വസിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഇപ്പോഴും നിങ്ങൾ ഗ്രാമത്തിലെ ബന്ധുക്കളുമായി ബന്ധം വച്ചുപുലർത്താറുണ്ടോ? നഗരത്തിൽനിന്നു ഗ്രാമത്തിലേക്ക് താമസംമാറ്റിയ ആരെയെങ്കിലും നിങ്ങൾക്ക് പരിചയമുണ്ടോ? തിരികെ നഗരത്തിലേക്കു പോകണമെന്ന് അവർ ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടോ? നഗരങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രാമത്തിലേക്കു മാറിത്താമസിക്കണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ പറയുന്ന കാരണങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാവാം? അങ്ങനെയുള്ളവരെ അറിയില്ലെങ്കിൽ എന്തുകൊണ്ടാണ് ആളുകൾക്ക് ഗ്രാമങ്ങളിൽ ജീവിക്കാൻ താൽപ്പര്യമില്ലെന്ന് നിങ്ങൾ കരുതുന്നത്? ഗ്രാമങ്ങളിൽനിന്നു നഗരത്തിൽ പോയി താമസിക്കാൻ ജനങ്ങൾ എന്തുകൊണ്ടായിരിക്കാം ആഗ്രഹിക്കുക?

ഉപസംഹാരം

പുതുതായി സ്വതന്ത്രമായതും ആധുനികവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ ഇന്ത്യയിലെ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിന് തനതായ വ്യക്തിത്വം നൽകിയവരാണ് ജി.എസ്. ഘുരെ, ഡി.പി. മുഖർജി, എ.ആർ. ദേശായി, എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ് എന്നിവർ. സമൂഹശാസ്ത്രത്തെ വ്യത്യസ്ത രീതിയിൽ ദേശീയവൽക്കരിക്കുന്നതിൽ അവർ പ്രധാന പങ്കുവഹിച്ചു.

മുൻഗാമികളിൽനിന്നു ലഭിച്ച അറിവുകൾക്കപ്പുറത്തേക്ക് കാര്യങ്ങളെ വരുംതലമുറ കൊണ്ടെത്തിക്കുന്നത് ഏതൊരു വിഷയത്തിന്റെയും ആരോഗ്യത്തിന്റെയും ശാക്തീക

രണത്തിന്റെയും സൂചനയാണ്. ഇത് ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിനും സംഭവിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. മുൻഗാമികളുടെ നിഗമനങ്ങളും കണ്ടെത്തലുകളും ക്രിയാത്മകമായ വിമർശനങ്ങൾക്കു വിധേയമാക്കി, വിഷയത്തെ വളർച്ചയിലേക്കു നയിക്കുകയാണ് പുതുതലമുറ. ഈ പഠനപ്രക്രിയയുടെയും വിമർശനത്തിന്റെയും സൂചനകൾ പാഠപുസ്തകത്തിൽ മാത്രമല്ല, ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിലാകെയും കാണാൻ കഴിയുന്നു.

അൽപ്പംകൂടി...

ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിനു മാർഗം തെളിച്ചവരിൽ ചിലർ...

രാധാകമൽ മുഖർജി, ഡി.പി. മുഖർജി, ജി.എസ്. ഘുരെ എന്നിവർ അക്കാദമിക രംഗത്തെ സമകാലികരായിരുന്നു. അധ്യാപകർ, ഗവേഷണ വഴികാട്ടികൾ, എഴുത്തുകാർ എന്നീ നിലകളിൽ (ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപാദത്തിൽ) ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തിൽ അവർ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിച്ചിരുന്നു. സാമൂഹ്യശാസ്ത്രത്തെ (Social Science) പ്രത്യേക അറകളാക്കുന്നതിനെ രാധാകമൽ മുഖർജി വിമർശിച്ചിരുന്നു. സമൂഹശാസ്ത്രം, ധനതത്ത്വശാസ്ത്രം, ചരിത്രം എന്നിവയെ സംയോജിപ്പിച്ചുള്ള നിരവധി രചനകൾ അദ്ദേഹം നടത്തുകയുണ്ടായി. സാമൂഹ്യശാസ്ത്രങ്ങൾക്കിടയിൽ നിലനിൽക്കുന്ന ബന്ധങ്ങൾ, സമാനതകൾ തുടങ്ങിയവ കണ്ടെത്താൻ അദ്ദേഹം എപ്പോഴും ശ്രമിച്ചിരുന്നു.

ഇന്ത്യൻ സമൂഹത്തെ പാരമ്പര്യത്തിന്റെയും ആധുനികതയുടെയും വൈരുധ്യാത്മകത അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ഡി.പി. മുഖർജി പഠിക്കുകയുണ്ടായി. ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരത്തിൽ വേരൂന്നിയിട്ടില്ലാത്ത ഒരു ഇന്ത്യക്കാരന്റെയും വ്യക്തിത്വം സന്തുലിതമല്ലെന്ന് മുഖർജി വിശ്വസിച്ചു.

വംശശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന ജി.എസ്. ഘുരെ ഗോത്രവർഗങ്ങളുടെയും ജാതിയുടെയും പഠനങ്ങളിൽ ഏറെ താൽപ്പര്യം കാട്ടി. സാമൂഹിക ഉദ്ഗ്രഥനമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലപാടുകൾ.

എ.ആർ. ദേശായി, എം.എൻ. ശ്രീനിവാസ്, ആന്ദ്രേ ബെറ്റ്ലി, ഐരാവതി കാർവെ, യോഗേന്ദ്രസിങ്, ടി. കെ. ഉമ്മൻ, ഡി.എൻ. മജുംദാർ, എൻ.കെ. ബോസ്, എസ്.സി. ദുബെ, കെ.എം. കപാഡിയ, ജേക്കബ് ജോൺ കട്ടക്കയം എന്നിവരുടെ സംഭാവനകൾ ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രത്തെ മുന്നോട്ടു നയിക്കുന്നു.

https://www.coursehero.com

നിർവാഹകർ – നരവംശശാസ്ത്രജ്ഞർ (Administrator - Anthropologists)

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിലെയും ഇരുപതാം നൂറ്റുണ്ടിലെയും ബ്രിട്ടിഷ് ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് ഉദ്യോഗസ്ഥരെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പദം. സെൻസസ്, പ്രത്യേക സർവേകൾ, നരവംശപഠനം എന്നിവ നടത്തുന്നതിൽ ഇവർ പ്രത്യേക തൽപ്പരരായിരുന്നു.

മനുഷ്യസംബന്ധഗണിതം (Anthropometry)

മനുഷ്യന്റെ ശരീരഭാഗങ്ങളുടെ, പ്രത്യേകിച്ച് തലയോട്ടിയുടെ രൂപവും മൂക്കിന്റെ നീളവും തലയുടെ ചുറ്റളവും മറ്റും ഉപയോഗിച്ച് വർഗങ്ങളെ പഠിക്കുന്ന നരവംശശാസ്ത്രം.

സ്വാംശീകരണം (Assimilation)

വിപുലമായ സംസ്കാരങ്ങൾ ചെറുസംസ്കാരങ്ങളെ ഉൾക്കൊണ്ട് തങ്ങൾക്കുള്ളിലേക്കു സ്വീകരിക്കുന്നതിനെയാണ് സാംസ്കാരികസ്വാംശീകരണം എന്നു പറയുന്നത്. ചെറുസംസ്കാരങ്ങൾ അതോടെ ഇല്ലാതാവുന്നു.

സ്വഗണവിവാഹം (Endogamy)

സ്വന്തംവിഭാഗത്തിൽനിന്നു മാത്രം വിവാഹം കഴിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കുന്ന സാമൂഹികസ്ഥാപനം. ഉദാഹരണം ജാതി.

ബഹിർഗണവിവാഹം (Exogamy)

സ്വന്തംവിഭാഗത്തിനു പുറത്തുനിന്നു മാത്രം വിവാഹം കഴിക്കാൻ നിർബന്ധിക്കുന്ന സാമൂഹികസ്ഥാപനം. ഉദാ: സപിണ്ഡ ബഹിർഗണവിവാഹം, സഗോത്ര ബഹിർഗണവിവാഹം (രക്തബന്ധത്തിന് അപ്പുറത്തുനിന്നു മാത്രം വിവാഹം അനുവദിക്കൽ).

ലെയ്സെസ് ഫെയർ (Laissez - faire)

ഒരു ഫ്രഞ്ച് പദം (ശൈലി). വിട്ടുകളയുക, അങ്ങനെ പൊയ്ക്കോട്ടെ, സ്വതന്ത്രവിപണിയുടെ നിയന്ത്രണാധികാരത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന ഭരണകൂടത്തിന്റെ സാമ്പത്തികബന്ധങ്ങൾ.

1. സമൂഹനരവംശശാസ്ത്രത്തിലേക്ക് അനന്തകൃഷ്ണയ്യരും ശരത്ചന്ദ്ര റായിയും എത്തിപ്പെട്ടത് എങ്ങനെ?
2. ആദിവാസിസമൂഹത്തെ എങ്ങനെ സമീപിക്കണമെന്നുള്ള പ്രധാനപ്പെട്ട രണ്ടു വാദമുഖങ്ങൾ എന്തെല്ലാം?
3. ഇന്ത്യയിലെ വർഗങ്ങളെയും ജാതിയെയും സംബന്ധിച്ച് ഹെർബർട്ട് റിസ്‌ലിയുടെയും ജി.എസ്. ഘുരെയുടെയും നിലപാടുകൾ എന്തെല്ലാം?
4. ജാതിയുടെ സമൂഹനരവംശശാസ്ത്ര നിർവചനം ചുരുക്കി എഴുതുക.
5. ഡി.പി. മുഖർജി ജൈവപാരമ്പര്യം എന്നതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് എന്താണ്? ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞർ പാരമ്പര്യത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കണം എന്ന് അദ്ദേഹം നിർബന്ധിക്കാൻ കാരണമെന്ത്?
6. ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരത്തിന്റെയും പാരമ്പര്യത്തിന്റെയും സവിശേഷതകൾ എന്തെല്ലാമാണ്? അവ എങ്ങനെയെല്ലാമാണ് മാറ്റത്തിന്റെ ക്രമത്തെ ബാധിക്കുന്നത്?
7. ക്ഷേമരാഷ്ട്രം എന്നാൽ എന്ത് ? ക്ഷേമരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ അവകാശവാദത്തെ എങ്ങനെയാണ് എ.ആർ. ദേശായി വിമർശനാത്മകമായി സമീപിച്ചത്?
8. ഗ്രാമത്തെ സമൂഹശാസ്ത്രപഠനത്തിന്റെ വിഷയമായി പരിഗണിക്കണമെന്നതിൽ ലൂയിസ് ഡ്യൂമണ്ടും എം.എൻ. ശ്രീനിവാസും തമ്മിലുണ്ടായ തർക്കത്തിലെ വാദങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണ്?
9. ഇന്ത്യൻ സമൂഹശാസ്ത്രചരിത്രത്തിൽ ഗ്രാമപഠനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യമെന്ത്? ഗ്രാമപഠനങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിൽ എം.എൻ. ശ്രീനിവാസന്റെ പങ്കെന്ത്?
10. ഇന്ത്യയിലെ ഗോത്രങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഒരു ദേശീയ കാഴ്ചപ്പാട് രൂപപ്പെടുത്തിയ സമൂഹശാസ്ത്രജ്ഞൻ ആരാണ്?
11. ഡി.പി. മുഖർജി ഇന്ത്യൻ പാരമ്പര്യത്തിന്റെ മാറ്റങ്ങൾ പഠിക്കാനുള്ള മൂന്നു തത്ത്വങ്ങൾ പറയുന്നുണ്ട്. അവ എന്തെല്ലാം?
12. ഇന്ത്യൻ ഗോത്രവിഭാഗങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ബ്രിട്ടിഷ് കാഴ്ചപ്പാടിനെ ഘുരെ വിമർശിക്കാനുള്ള കാരണങ്ങൾ?
13. ജാതിയുടെ നിർവചനത്തിനായി ഘുരെ ആറു പ്രത്യേകതകൾ പറയുന്നു. ഏതെല്ലാം?
14. സമകാലിക ഇന്ത്യൻ സമൂഹത്തിലെ ജാതികളിൽ ജി.എസ്. ഘുരെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയ ജാതിയുടെ പ്രത്യേകതകൾ നിരീക്ഷിക്കാൻ കഴിയുമോ? നിങ്ങളുടെ നിരീക്ഷണങ്ങളുടെ ഒരു കുറിപ്പ് തയാറാക്കുക.
15. 'അനുഭവം' അല്ലെങ്കിൽ വ്യക്തിപരമായ അനുഭവമാണ് പാരമ്പര്യത്തെ സജീവമാക്കുന്ന വിപ്ലവാത്മകമായ തത്ത്വം - ഡി.പി. മുഖർജിയുടെ വീക്ഷണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഈ പ്രസ്താവന വിലയിരുത്തുക.
16. പാരമ്പര്യത്തെക്കുറിച്ചും മാറ്റത്തെക്കുറിച്ചുമുള്ള ഡി.പി. മുഖർജിയുടെ വാദമുഖങ്ങൾ ചുരുക്കി പ്രസ്താവിക്കുക.
17. ക്ഷേമരാഷ്ട്രത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളായി എ.ആർ. ദേശായി ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയവ എന്തെല്ലാം?

Desai, A.R. 1975. *State and Society in India: Essays in Dissent.* Popular Prakashan, Bombay

Deshpande, Satish. 'Fashioning a Postcolonial Discipline: M.N. Srinivas and Indian Sociology' in Uberoi, Sundar and Deshpande (eds) (in press)

Ghurye, G.S. 1969. *Caste and Race in India*, Fifth Edition, Popular Prakashan, Bombay

Pramanick, S.K. 1994. *Sociology of G.S. Ghurye*, Rawat Publications, Jaipur, and New Delhi

Mukerji, D.P. 1946. *Views and Counterviews.* The Universal Publishers, Lucknow

Mukerji, D.P. 1955. 'Indian Tradition and Social Change', Presidential Address to the All India Sociological Conference at Dehradun, Reproduced in T.K. Oommen and Partha N. Mukherji (eds) 1986. *Indian Sociology: Reflections and Introspections*, Popular Prakashan, Bombay

Madan, T.N. 1994. *Pathways: Approaches to the Study of Society in India.* Oxford University Press, New Delhi

Patel, Sujata. '*Towards a Praxiological Understanding of Indian Society:* The Sociology of A.R. Desai', in Uberoi, Sundar and Deshpande (eds) (in press)

Srinivas, M.N. 1955. *India's Villages.* Development Department, Government of West Bengal. West Bengal Government Press, Calcutta

Srinivas, M.N. 1987. 'The Indian Village: Myth and Reality' in *the Dominant Caste and other Essays.* Oxford University Press, New Delhi

Uberoi, Patricia, Nandini Sundar and Satish Deshpande (eds) (in press). *Disciplinary Biographies: Essays in the History of Indian Sociology and Social Anthropology.* Permanent Black, New Delhi

Upadhya, Carol. 'The Idea of Indian Society: G.S. Ghurye and the Making of Indian Sociology', in Uberoi, Sundar and Deshpande (eds) (in press)